

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
POWIATU TRZEBNICKIEGO
NA LATA 2023-2031**

SPIS TREŚCI

Wstęp	2
1. Uwarunkowania tworzenia Strategii	3
1.1. Podstawy prawne	3
1.2. Spójność z dokumentami strategicznymi	3
2. Organizacja prac nad Strategią	7
3. Diagnoza społeczna środowiska	9
3.1. Charakterystyka Powiatu Trzebnickiego	9
3.2. Infrastruktura społeczna	14
3.2.1. Główne powody korzystania z pomocy społecznej w przykładowych gminach powiatu w latach 2019 - 2021	15
3.2.2. Zasoby instytucjonalne w zakresie rozwiązywania problemów społecznych na terenie Powiatu Trzebnickiego	18
3.2.3. Rynek pracy i bezrobocie	24
4. Wsparcie osób z niepełnosprawnościami	31
4.1 Opis obszaru wsparcia osób z niepełnosprawnościami	31
4.2. Dofinansowania Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych	35
5. Piecza zastępcza na Terenie powiatu Trzebnickiego	43
6. Przemoc w rodzinie	49
7. Kultura i Edukacja	50
8. Wyniki Badań ankietowych	55
9. Analiza SWOT	62
10. Misja strategii	66
11. Cele strategiczne oraz operacyjne	67
12. Ramy finansowe	75
13. Monitoring i ewaluacja	76

WSTĘP

Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2023 – 2031 jest wieloletnim dokumentem programowym, który ma ogromne znaczenie dla bezpieczeństwa społecznego mieszkańców naszego powiatu. Strategia rozwiązywania problemów społecznych obejmuje działania instytucji funkcjonujących w szerszym obszarze polityki społecznej między innymi takimi jak: edukacja, pomoc niepełnosprawnym i starszym, zapobieganie wykluczeniu społecznemu, wspieranie wychowanków pieczy zastępczej, polityka równego statusu kobiet i mężczyzn. Działania będą kierowane do osób, rodzin i środowisk zagrożonych bezrobociem, do osób samotnych, starszych i niepełnosprawnych, osób zagrożonych przemocą oraz wymagających wsparcia z uwagi na przeżywane trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo wychowawczej. Jest to obszar problemów pomocy społecznej, które stoją przed władzami samorządowymi oraz instytucjami pomocy społecznej na poziomie lokalnym. Od skuteczności ich rozwiązywania zależy funkcjonowanie wspólnoty samorządowej, jaką stanowi obszar powiatu. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2023 – 2031 jest dokumentem wyznaczającym główne kierunki działań mających na celu zapewnienie mieszkańcom Powiatu Trzebnickiego jak najlepszego poziomu życia. Działania te będą kierowane głównie ku środowiskom, które doświadczają trudności w funkcjonowaniu społecznym lub są zagrożone zjawiskiem wykluczania społecznego.

1. UWARUNKOWANIA TWORZENIA STRATEGII

1.1. Podstawy prawne

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest dokumentem uwarunkowanym prawnie. Obowiązek jej opracowania wynika z Art. 12 ust. 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym / t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 1526 /oraz art. 16b ust. 1, art. 19 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. / t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 2268/ Określają one w ramach zadań własnych powiatu opracowanie i realizację powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych. Inne akty prawne, które mają wpływ na treść i kształt niniejszej Strategii to:

- 1) ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- 2) ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej,
- 3) ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych,
- 4) ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,
- 5) ustawa z dnia 17 lipca 2019r o zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami,
- 6) ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
- 7) ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny,
- 8) ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy.

1.2. Spójność z dokumentami strategicznymi

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Trzebnickiego na lata 2023-2031 pozostaje w zgodności z dokumentami strategicznymi i programowymi, które opracowano na szczeblu globalnym, europejskim, krajowym i samorządowym.

Należą do nich:

- 1) **Europejska Strategia na rzecz praw osób z niepełnosprawnościami na lata 2021–2030.**
Celem strategii jest zapewnienie, by wszystkie osoby z niepełnosprawnościami w Europie, bez względu na ich płeć, pochodzenie rasowe lub etniczne, religię lub światopogląd, wiek lub orientację seksualną:

- mogli korzystać z przysługujących im praw człowieka,
- miały równe szanse i równy dostęp do uczestnictwa w życiu społecznym i gospodarczym,
- byli w stanie decydować, gdzie, jak i z kim mieszkają,
- mogli swobodnie przemieszczać się w UE niezależnie od ich potrzeb w zakresie wsparcia,
- nie doświadczały już dyskryminacji.

Źródło: <https://ec.europa.eu/social/main>

- 2) **Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju 2030 (SOR)** jest strategicznym instrumentem zarządzania polityką rozwoju realizowaną przez instytucje państwa. W jednolitym systemie programowym przedstawia cele do realizacji w horyzoncie roku 2020 i 2030, określa wskaźniki ich realizacji, wskazuje sposób ich osiągnięcia oraz określa najważniejsze projekty służące realizacji celów SOR, Szczególnie istotne dla skuteczności polityki rozwoju jest partnerstwo i kreatywność samorządów terytorialnych w inicjowaniu najistotniejszych przedsięwzięć rozwojowych. Rolą państwa w tym procesie jest wyznaczanie ramowych celów oraz podstawowego instrumentarium, pozostawiając przesądzenia odnośnie sposobu realizacji określonych celów samorządom terytorialnym, jako współtwórcom procesów rozwojowych, a nie jedynie dawcom środków finansowych.
- 3) **Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 (SKRR)** jest podstawowym dokumentem strategicznym polityki regionalnej państwa w perspektywie do 2030 roku, w którym odzwierciedlenie znajdują określone w filarze „rozwój społecznie i terytorialnie zrównoważony” postanowienia Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju Strategia jest punktem odniesienia dla Umowy Partnerstwa na lata 2021-2027, będąc zbiorem wspólnych wartości, zasad współpracy rządu i samorządów oraz partnerów społeczno-gospodarczych na rzecz rozwoju kraju i województw. Dokument określa systemowe ramy prowadzenia polityki regionalnej, zarówno przez rząd wobec regionów, jak i wewnątrz regionalne. Kładzie nacisk na zrównoważony rozwój całego kraju, czyli zmniejszanie dysproporcji w poziomie rozwoju społeczno-gospodarczego różnych obszarów, głównie miejskich i wiejskich.

Źródło: <https://www.gov.pl/web/ia/krajowa-strategia-rozwoju-regionalnego-2030-ksrr>

4) **Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej (KPRES) na lata 2014-2023.** Ekonomia Solidarności. Działania przewidziane w tym obszarze KPRES realizują bezpośrednio wyzwania sformułowane w SOR w następujących kierunkach interwencji:

- poprawa dostępności do usług, w tym społecznych i zdrowotnych;
- wsparcie grup zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem oraz zapewnienie spójności działania na rzecz integracji społecznej;
- poprawa organizacji świadczenia usług publicznych na poziomie lokalnym;
- zwiększenie sprawności funkcjonowania instytucji państwa, w tym administracji.

Ponadto jest on również wyrazem uporządkowania kierunków interwencji publicznej i działań wpływających na możliwości wykorzystania aktywności podmiotów sektora ekonomii społecznej solidarnej, w tym spółdzielni, jako instrumentu aktywnej polityki społecznej oraz polityki rozwoju społecznego i lokalnego.

Źródło: <https://www.ekonomiaspoleczna.gov.pl/>

5) **Strategia na rzecz Osób z Niepełnosprawnościami na lata 2021-2030.** Jej celem jest włączenie osób z różnego rodzaju niepełnosprawnościami w życie społeczne i zawodowe, a tym samym zagwarantowanie im praw określonych w Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych. Dokument zakłada kompleksowe, horyzontalne, ponadsektorowe podejście polityki publicznej do wsparcia osób z niepełnosprawnościami, uwzględniające ich potrzeby w zakresie niezależnego życia i włączenia społecznego.

W Strategii wskazano 8 obszarów priorytetowych Strategii:

- Niezależne życie;
- Dostępność;
- Edukacja;
- Praca;
- Warunki życia i ochrona socjalna;
- Zdrowie;
- Budowanie świadomości;
- Koordynacja.

Źródło: <https://niepelnosprawni.gov.pl>

6) Dolnośląska Strategia Integracji Społecznej na lata 2021-2030 (DSIS).

Celem głównym DSIS jest dążenie do zapewnienia Dolnoślązakom wysokiej jakości życia opartej na integracji społecznej, lepszym dopasowaniu usług społecznych do potrzeb mieszkańców województwa oraz tworzeniu warunków do harmonijnego rozwoju w życiu indywidualnym i społecznym życia mieszkańców powiatu. Podnoszenie kompetencji i zdolności do kooperacji mieszkańców oraz ograniczenie wykluczenia cywilizacyjnego.

Źródło: <https://dops.wroc.pl/wp-content/uploads/2021/04/Dolnoslaska-Strategia-Integracji-Spolecznej-na-lata-2021-2030/>

2. ORGANIZACJA PRAC NAD STRATEGIĄ

Prace nad Strategią rozpoczęły się w maju 2022 roku. Zespół do spraw Opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Trzebnickim został powołany Zarządzeniem Nr 37/2022 Starosty Trzebnickiego z dnia 30 maja 2022, na podstawie art. 19 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. Zespołu ma charakter interdyscyplinarny, co zapewnia szerokie spojrzenie na sytuację społeczną powiatu. Organizowane spotkania zespołu poświęcono, ocenie sytuacji społecznej w powiecie, analizie doświadczeń i współpracy z innymi instytucjami, i organizacjami w zakresie rozwiązywania problemów społecznych, wyznaczono obszary wymagające wsparcia, które zostały ujęte w dokumencie strategicznym:

- 1. Pomoc społeczna;**
- 2. Rynek pracy i bezrobocie;**
- 3. Wsparcie osób z niepełnosprawnościami;**
- 4. Wsparcie rodziny i organizacja systemu pieczy zastępczej;**
- 5. System wczesnej interwencji;**
- 6. Aktywizacja społeczności lokalnej.**

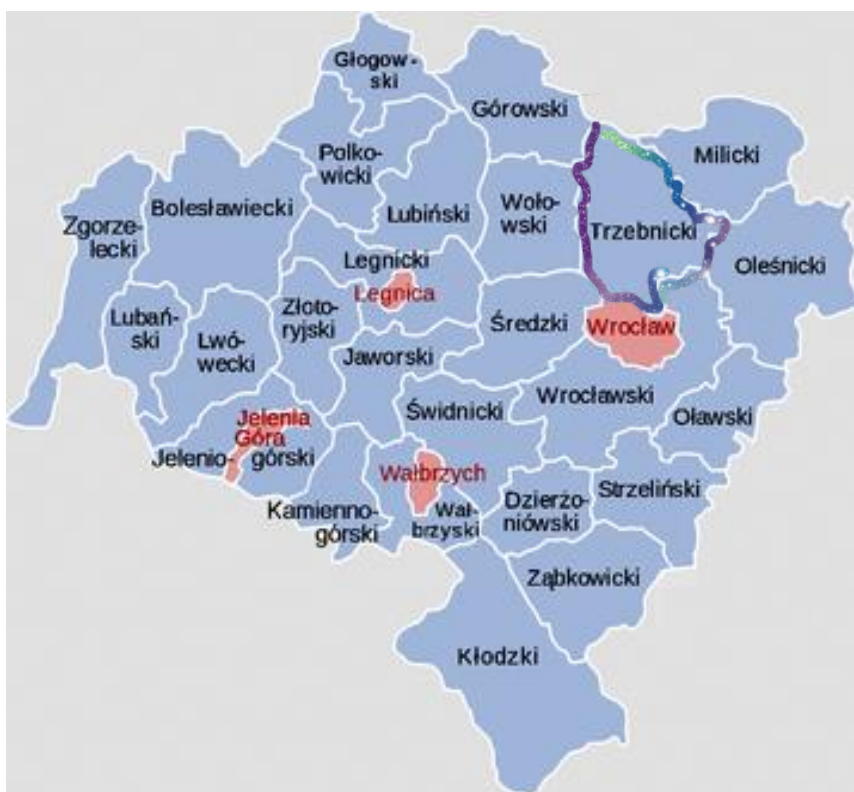
Diagnoza problemów społecznych została sporządzona przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Trzebnicy, we współpracy z innymi instytucjami powiatowymi przy wykorzystaniu własnych materiałów sprawozdawczych, obserwacji, analiz, wiedzy i kompetencji z zakresu polityki społecznej. W związku z przeprowadzoną diagnozą sytuacji powiatu wymienione obszary, w opinii członków zespołu zostały uznane za kluczowe w budowaniu potencjału społecznego oraz profilaktyce i rozwiązywaniu problemów społecznych Powiatu Trzebnickiego. W każdym obszarze zostały uwzględnione potrzeby seniorów. Uznano również, że w większości obszarów można wykorzystać instrumenty ekonomii społecznej w rozwiązywaniu problemów społecznych. Zespół pracował w formie spotkań oraz konsultacji e-mail i telefonicznych. Zadaniem zespołu było dokonanie diagnozy problemów społecznych i potrzeb społecznych powiatu w określonym obszarze, z wykorzystaniem istniejących źródeł danych i badania ankietowego, inwentaryzacja zasobów oraz analiza zebranego materiału i dokonanie analizy SWOT w obrębie określonych obszarów problemowych. Następnie wyznaczono cele główne, cele operacyjne, wskaźniki realizacji celów oraz sposoby monitorowania działań strategicznych.

Wyodrębnione obszary strategiczne zostaną uszczegółowione w programach powiatowych odnoszących się do poszczególnych obszarów. Przygotowany dokument został przedłożony do konsultacji społecznych na stronie internetowej Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Trzebnicy. Po konsultacjach społecznych dokument przedłożono do zatwierdzenia Radzie Powiatu w Trzebnickiego.

3. DIAGNOZA SPOŁECZNA ŚRODOWISKA

3.1. Charakterystyka Powiatu Trzebnickiego

Powiat trzebnicki jest regionem położonym w północno-wschodniej części województwa dolnośląskiego. Sąsiaduje z powiatami rawickim, milickim, oleśnickim, wrocławskim, średzkim, wołowskim i górowskim.

RYСУNEK 1. MAPA WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO Z PODZIAŁEM NA POWIATY

Powierzchnia powiatu liczy 1025,5 km², co stanowi 5,1% powierzchni województwa dolnośląskiego na którym zamieszkuje 85226 mieszkańców. Powiat Trzebnicki cechuje geograficzne zróżnicowanie terenu a przez to atrakcyjne położenie obejmujące Wał Wzgórz Trzebnickich, dorzecze Odry, leniwie płynącą Barycz oraz rzekę Widawę. Korzystna jest również sieć komunikacyjna, droga krajowa nr 5 relacji Wrocław-Poznań oraz trasa ekspresowa S-5 od Poznania do Wrocławia. „Ekspresówka” znacznie poprawia komfort i bezpieczeństwo jazdy, a przede wszystkim skraca czas podróży. Powiat trzebnicki obejmuje w granicach administracyjnych 6 gmin:

Gmina Trzebnica, Gmina Oborniki Śląskie, Gmina Żmigród, Gmina Prusice, Gmina Wisznia Mała, Gmina Zawonia.

RYSUNEK 2. MAPA POWIATU TRZEBNICKIEGO Z PODZIAŁEM NA GMINY

- Gmina Wisznia Mała ma 10 698 mieszkańców, z czego 50,8% stanowią kobiety, a 49,2% mężczyźni. W latach 2002-2021 liczba mieszkańców wzrosła o 38,2%. Średni wiek mieszkańców wynosi 40,1 lat i jest mniejszy od średniego wieku mieszkańców województwa dolnośląskiego. Ujemny przyrost naturalny wynoszący -10. Odpowiada to przyrostowi naturalnemu -0,94 na 1000 mieszkańców gminy Wisznia Mała. W 2021 roku urodziło się 80 dzieci, w tym 38,8% dziewczynek i 61,3% chłopców. 61,5% mieszkańców gminy Wisznia Mała jest w wieku produkcyjnym, 19,4% w wieku przedprodukcyjnym, a 19,1% mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym.
- Gmina Trzebnica ma 24 564 mieszkańców, z czego 51,8% stanowią kobiety, a 48,2% mężczyźni. W latach 2002-2021 liczba mieszkańców wzrosła o 13,2%. Średni wiek mieszkańców wynosi 40,7 lat i jest nieznacznie mniejszy od średniego wieku mieszkańców województwa dolnośląskiego. Ujemny przyrost naturalny wynoszący -55. Odpowia-

da to przyrostowi naturalnemu -2,25 na 1000 mieszkańców gminy Trzebnica. W 2021 roku urodziło się 222 dzieci, w tym 53,6% dziewczynek i 46,4% chłopców. 59,2% mieszkańców gminy Trzebnica jest w wieku produkcyjnym, 19,8% w wieku przedprodukcyjnym, a 21,0% mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym.

- Gmina Zawonia ma 5 889 mieszkańców, z czego 49,5% stanowią kobiety, a 50,5% mężczyźni. W latach 2002-2021 liczba mieszkańców wzrosła o 10,0%. Średni wiek mieszkańców wynosi 40,1 lat i jest mniejszy od średniego wieku mieszkańców województwa dolnośląskiego. Ujemny przyrost naturalny wynoszący -13. Odpowiada to przyrostowi naturalnemu -2,21 na 1000 mieszkańców gminy Zawonia. W 2021 roku urodziło się 51 dzieci, w tym 56,9% dziewczynek i 43,1% chłopców. 61,5% mieszkańców gminy Zawonia jest w wieku produkcyjnym, 19,2% w wieku przedprodukcyjnym, a 19,3% mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym.
- Gmina Oborniki Śląskie ma 20 386 mieszkańców, z czego 51,0% stanowią kobiety, a 49,0% mężczyźni. W latach 2002-2021 liczba mieszkańców wzrosła o 16,6%. Średni wiek mieszkańców wynosi 42,0 lat i jest porównywalny do średniego wieku mieszkańców województwa dolnośląskiego. Ujemny przyrost naturalny wynoszący -60. Odpowiada to przyrostowi naturalnemu -2,95 na 1000 mieszkańców gminy Oborniki Śląskie. W 2021 roku urodziło się 179 dzieci, w tym 51,4% dziewczynek i 48,6% chłopców. 59,0% mieszkańców gminy Oborniki Śląskie jest w wieku produkcyjnym, 18,1% w wieku przedprodukcyjnym, a 22,9% mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym.
- Gmina Żmigród ma 14 501 mieszkańców, z czego 50,8% stanowią kobiety, a 49,2% mężczyźni. W latach 2002-2021 liczba mieszkańców zmalała o 2,8%. Średni wiek mieszkańców wynosi 41,4 lat i jest nieznacznie mniejszy od średniego wieku mieszkańców województwa dolnośląskiego. Ujemny przyrost naturalny wynoszący -75. Odpowiada to przyrostowi naturalnemu -5,15 na 1000 mieszkańców gminy Żmigród. W 2021 roku urodziło się 125 dzieci, w tym 45,6% dziewczynek i 54,4% chłopców. 60,5% mieszkańców gminy Żmigród jest w wieku produkcyjnym, 17,9% w wieku przedprodukcyjnym, a 21,6% mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym.

- Gmina Prusice ma 9 292 mieszkańców, z czego 49,8% stanowią kobiety, a 50,2% mężczyźni. W latach 2002-2021 liczba mieszkańców wzrosła o 1,6%. Średni wiek mieszkańców wynosi 39,8 lat i jest mniejszy od średniego wieku mieszkańców województwa dolnośląskiego. Ujemny przyrost naturalny wynoszący -51. Odpowiada to przyrostowi naturalnemu -5,48 na 1000 mieszkańców gminy Prusice. W 2021 roku urodziło się 76 dzieci, w tym 46,1% dziewczynek i 53,9% chłopców. Na 1000 ludności gminy Prusice przypada 13,64 zgonów. 61,8% mieszkańców gminy Prusice jest w wieku produkcyjnym, 19,3% w wieku przedprodukcyjnym, a 18,9% mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym.

Źródło: www.polskawliczbach.pl/

OBSZAR	2019	2020	2021
Powiat Trzebnicki	85 253	85 226	85 330
Gmina Trzebnica	24 436	24 442	24 564
Gmina Oborniki Śląskie	20 317	20 287	20 386
Gmina Żmigród	14 660	14 608	14 501
Gmina Prusice	9 377	9 352	9 292
Gmina Wisznia Mała	10 559	10 624	10 698
Gmina Zawonia	5 904	5 913	5 889

TABELA 1. LICZBA LUDNOŚCI NA TERENIE POWIATU W ROZBICIU NA GMINY W LATACH 2019 – 2021

Źródło: Rocznik Demograficzny 2021

Powiat trzebnicki ma 85 330 mieszkańców, z czego 50,9% stanowią kobiety, a 49,1% mężczyźni. W latach 2002-2021 liczba mieszkańców wzrosła o 11,7%. średni wiek mieszkańców wynosi 41,4 lat i jest nieznacznie mniejszy od średniego wieku mieszkańców województwa dolnośląskiego oraz porównywalny do średniego wieku mieszkańców całej polski. Prognozowana liczba mieszkańców powiatu trzebnickiego w 2050 roku wynosi 89 985, z czego 46 372 to kobiety, a 43

613 mężczyźni. mieszkańcy powiatu trzebnickiego zawarli w 2021 roku 378 małżeństw, co odpowiada 4,4 małżeństwom na 1000 mieszkańców. Jest to wartość porównywalna do wartości dla województwa dolnośląskiego oraz wartość porównywalna do wartości dla polski. w tym samym okresie odnotowano 1,4 rozwodów przypadających na 1000 mieszkańców. Jest to znacznie mniej od wartości dla województwa dolnośląskiego oraz znacznie mniej od wartości dla kraju. 29,0% mieszkańców powiatu trzebnickiego jest stanu wolnego, 56,6% żyje w małżeństwie, 4,8% mieszkańców jest po rozwodzie, a 9,0% to wdowy/wdowcy. Powiat trzebnicki ma ujemny przyrost naturalny wynoszący -264. Odpowiada to przyrostowi naturalnemu -3,10 na 1000 mieszkańców powiatu trzebnickiego.

Przyrost naturalny w powiecie Trzebnickim w roku 2021 - 264 osoby

w wartościach liczbowych przedstawia się następująco:

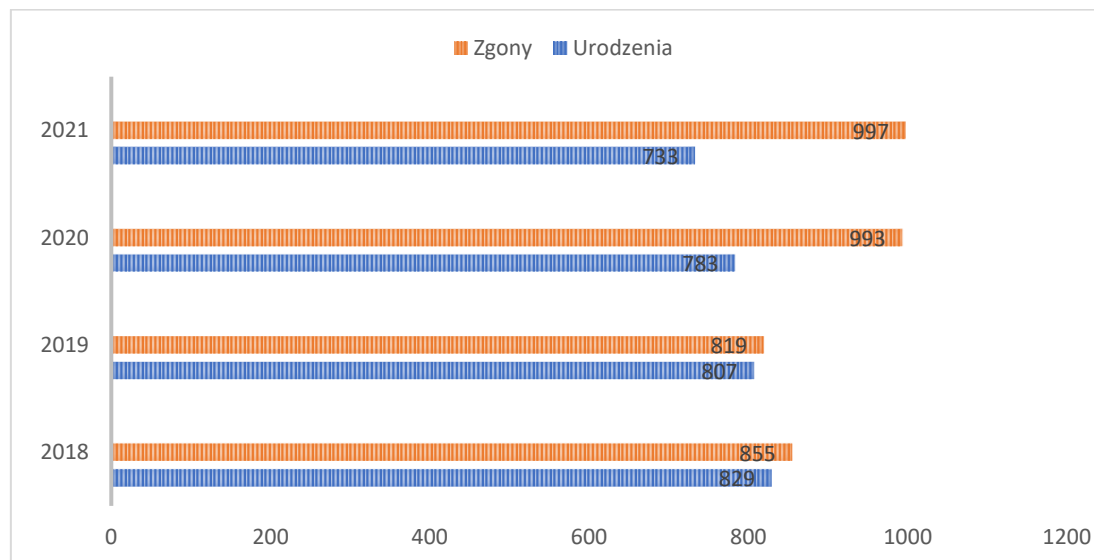
Powiat -3,1

Dolnośląskie - 5,5

Kraj - 4,9

W 2021 roku urodziło się 733 dzieci, w tym 49,5% dziewczynek i 50,5% chłopców. Zgonów zanotowano 997 osób. Współczynnik dynamiki demograficznej, czyli stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów wynosi 0,74 i jest znacznie większy od średniej dla województwa oraz znacznie większy od współczynnika dynamiki demograficznej dla całego kraju.

Poniższy wykres prezentuje wskaźniki liczbowe.

**WYKRES 1. PRZYROST NATURALNY W LATACH 2018-2021
W POWIECIE TRZEBNICKIM**

Źródło: www.polskawliczbach.pl/powiat_trzebnicki

W 2020 roku urodziło się 783 dzieci, a zgonów w powiecie trzebnickim zanotowano 993. W 2019 roku urodziło się 807 dzieci, a zgonów w powiecie trzebnickim zanotowano 819. W 2018 roku urodziło się 829 dzieci, a zgonów w powiecie trzebnickim zanotowano 855. Ostatnie dwa lata tj. 2020 i 2021 r. wskazują na coraz większą równicę między liczbą urodzeń, a liczbą odnotowanych zgonów. Rozkład według grup wiekowych: 60,1% mieszkańców powiatu trzebnickiego jest w wieku produkcyjnym, 18,9% w wieku przedprodukcyjnym, a 21,0% mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym.

3.2. Infrastruktura społeczna

Na terenie powiatu trzebnickiego znajdują się wszystkie instytucje i urzędy niezbędne do prowadzenia działalności gospodarczej, rozwijania budownictwa mieszkaniowego, czy też do prowadzenia produkcji rolnej. W każdej gminie jest zaplecze medyczne, przychodnie lekarska publiczne i niepubliczne. W każdej też gminie funkcjonuje ośrodek pomocy społecznej zatrudniające wykwalifikowaną kadrę. Działania obejmują realizację świadczeń przyznawanych na podstawie ustawy o pomocy społecznej: zasiłek stały, składki na ubezpieczenie zdrowotne, zasiłek okresowy, usługi opiekuńcze kierowanie do Domu Pomocy Społecznej oraz podnoszenie odpłatności za pobyt, kierowanie do Środowiskowego Domu Samopomocy, praca socjalna w celu poprawy funkcjonowania osób i rodzin niepełnosprawnych w środowisku społecznym. Pracownicy socjalni podejmowali następujące działania: kontakt z rodziną, pomoc w załatwianiu spraw urzędowych, współpraca z instytucjami np. służbą zdrowia, ZUS i inne. Ośrodki Pomocy Społecznej w na terenie Powiatu realizują zadania wynikające z ustawy o pomocy społecznej wspiera rodziny i osoby w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb, podejmuje działania prowadzące do ich usamodzielnienia i integracji ze środowiskiem społecznym. Klienci korzystający ze świadczeń pomocy społecznej to osoby, które z różnych przyczyn znajdują się w trudnej sytuacji życiowej, a jej rozwiązanie wymaga różnorodnych form wsparcia, od świadczeń pieniężnych poprzez pomoc usługową, umieszczenie w ośrodkach wsparcia, domu pomocy społecznej, poradnictwo specjalistyczne, pogłębioną pracę socjalną czy też wsparcie asystenta rodziny. Głównym narzędziem w pracy pracowników socjalnych jest wywiad środowiskowy, który służy zgłębieniu przyczyn trudnych sytuacji życiowych. Do głównych powodów trudnej sytuacji życiowej mających wpływ na przyznanie pomocy w 2019 roku znalazły się: niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba, ubóstwo. Stwierdzić należy, że pomimo spadku bezrobocia problem braku zatrudnienia nadal pozostaje częstą przyczyną ubiegania się o przyznanie świadczeń pomocy społecznej. Znaczącą kwestią społeczną także mającą tendencję wzrostową, jest niepeł-

nosprawność, długotrwała lub ciężka choroba. Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych utrzymuje się na zbliżonym poziomie. Wymienione przesłanki są dominującymi problemami. Ośrodki Pomocy Społecznej podejmują wiele działań skierowanych na przezwyciężanie trudności życiowych osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej. Tworzą dzienne domy pobytu dla seniorów typu „Senior Wigor” i „Senior +”, grupy samopomocowe, spotkania integracyjne i okolicznościowe.

3.2.1. Główne powody korzystania z pomocy społecznej w przykładowych gminach powiatu w latach 2019 - 2021

powód przyznania pomocy	liczba rodzin			liczba osób w rodzinach		
	2019	2020	2021	2019	2020	2021
ubóstwo	261	236	219	741	684	606
bezdomność	0	0	0	0	0	0
potrzeba ochrony macierzyństwa	93	80	68	410	356	300
bezrobocie	136	110	105	403	335	292
niepełnosprawność	104	88	97	188	156	173
długotrwała lub ciężka choroba	152	138	146	270	244	265
bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	96	64	89	337	327	295
w tym rodziny niepełne	45	23	36	129	111	108
w tym rodziny wielodzietne	16	15	26	86	77	174
przemoc w rodzinie	29	34	33	92	123	106
alkoholizm	47	37	47	69	53	74
narkomania	2	1	3	2	1	3

trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	0	3	3	0	3	3
zdarzenie losowe	1	2	1	2	6	7

TABELA 2. POWODY PRYZNANIA POMOCY SPOŁECZNEJ W GMINIE PRUSICE
W LATACH 2019-2021

Źródło: Centrum Usług Społecznych w Prusicach

Wiodącymi przyczynami korzystania z pomocy społecznej są: ubóstwo, długotrwała lub ciężka choroba, bezrobocie i niepełnosprawność. Problemem dotyczący alkoholizmu utrzymuje się na dosyć wysokim poziomie.

powód przyznania pomocy	liczba rodzin			liczba osób w rodzinach		
	2019	2020	2021	2019	2020	2021
ubóstwo	117	109	104	279	225	192
bezdomność	2	3	2	2	3	2
potrzeba ochrony macierzyństwa	17	18	11	107	112	68
bezrobocie	56	54	45	148	139	97
niepełnosprawność	66	64	59	132	126	118
długotrwała lub ciężka choroba	124	127	105	269	263	186
bezzadność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	12	10	6	50	41	32
w tym rodziny niepełne	5	3	2	16	9	7
w tym rodziny wielodzietne	3	3	4	13	11	21
przemoc w rodzinie	1	1	0	1	1	0
alkoholizm	9	10	11	22	18	21

narkomania	1	1	1	1	1	1
trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	0	1	4	0	1	5
zdarzenie losowe	2	0	1	9	0	2

TABELA 3. POWODY PRYZNANIA POMOCY SPOŁECZNEJ W GMINIE ZAWONIA W LATACH 2019-2021

Źródło: Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Zawoni

Wiodącymi przyczynami korzystania z pomocy społecznej są: długotrwała lub ciężka choroba, ubóstwo i niepełnosprawność. Dominującym problemem jest alkoholizm oraz narkomania, wykazujący tendencje wzrostową.

powód przyznania pomocy	liczba rodzin			liczba osób w rodzinach		
	2019	2020	2021	2019	2020	2021
ubóstwo	49	46	40	127	112	92
bezdomność	1	1	4	1	1	5
potrzeba ochrony macierzyństwa	18	12	11	89	64	56
bezrobocie	23	30	26	65	79	61
niepełnosprawność	32	27	35	58	44	61
długotrwała lub ciężka choroba	51	45	51	96	81	82
bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	9	7	4	35	31	19
w tym rodziny niepełne	4	4	3	11	16	13
w tym rodziny wielodzietne	1	1	2	5	5	10
przemoc w rodzinie	0	0	0	0	0	0

alkoholizm	0	0	1	0	0	1
narkomania	0	0	1	0	0	1
trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	0	1	2	0	1	2
zdarzenie losowe	1	1	1	2	1	2
klęska żywiołowa	0	0	0	0	0	0

TABELA 4. POWODY PRYZNANIA POMOCY SPOŁECZNEJ W GMINIE WISZNIA MAŁA W LATACH 2019-2021

Źródło: Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Wiszni Małej

W przedstawionych gminach Powiatu Trzebnickiego wiodącymi przyczynami korzystania z pomocy społecznej są: długotrwała lub ciężka choroba, ubóstwo, i niepełnosprawność. Kolejne najistotniejsze przyczyny to potrzeba ochrony macierzyństwa w tym wielodzietność, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego oraz alkoholizm. Należy pamiętać, iż przyczyny uprawniające do korzystania z pomocy społecznej często występują ze sobą łącznie. Co wskazuje na potrzebę wielokierunkowego czy też kompleksowego organizowania pomocy.

3.2.2. Zasoby instytucjonalne w zakresie rozwiązywania problemów społecznych na terenie Powiatu Trzebnickiego:

- Powiatowe Centrum Rodziny w Trzebnicy;
- Dom Pomocy Społecznej w Obornikach z Filią w Rościszewicach;
- Powiatowy Środowiskowy Dom Samopomocy w Obornikach Śląskich;
- Powiatowy Urząd Pracy;
- Klub Integracji Społecznej;
- Powiatowa Komenda Policji;
- Placówki oświatowe;
- Organizacje pozarządowe oraz inne podmioty, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (NGO).

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie wykonuje zadania Powiatu z zakresu pomocy społecznej, przez powołane Zespoły, w których skład wchodzi między innymi Zespół ds. rodzinnej pieczy zastępczej, Zespół ds. świadczeń, Zespół ds. rozwiązywania problemów osób niepełnosprawnych, Powiatowy Zespół ds. orzekania o niepełnosprawności, realizują one ustalony zakres zadań. Organizowanie pieczy zastępczej, przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz działań na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji społecznej oraz stworzenie optymalnych warunków życiowych i zawodowych poprzez zagwarantowanie i udzielanie indywidualnej pomocy w taki sposób, aby umożliwić tym osobom maksymalne wykorzystanie ich potencjalnych zdolności i możliwości dla osiągnięcia jak największej życiowej i zawodowej samodzielności i aktywności.

Powiatowy Środowiskowy Dom Samopomocy w Obornikach Śląskich przy ul. St. Kard. Wyszyńskiego 33, jest ośrodkiem wsparcia dziennego, z którego korzysta 25 osób. Placówka realizuje zadania w zakresie:

- treningów umiejętności spędzania wolnego czasu, tj. biblioterapii, filmoterapii, zajęcia z elementami teatru oraz muzykoterapii;
- kształtowania, rozwijania i podtrzymywania umiejętności czynności dnia codziennego w zakresie samoobsługi i zaradności życiowej poprzez treningi realizowane wg planów postępowania wspierająco-aktywizującego, tj. działania w pracowni komputerowej, kulinarnej oraz plastyczno-rękodzielniczej;
- podtrzymywania i usprawniania aktywności fizycznej, tj. ćwiczenia ogólnousprawniające;
- kształtowania, rozwijania i podtrzymywania umiejętności społecznych tj. aktywizacja zawodowa, pomoc i poradnictwo psychologiczne oraz spotkania społeczności;
- organizowania spotkań i imprez o charakterze integracyjnym na terenie PŚDS.

Dom Pomocy Społecznej w Obornikach Śląskich jest placówką zapewniającą całodobową opiekę dla osób dorosłych, które z powodu choroby lub niepełnosprawności, nie mogą samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu. Świadczy usługi bytowe, opiekuńcze, wspomagające i edukacyjne na poziomie obowiązującego standardu, w zakresie i formach wynikających z indywidualnych potrzeb osób w nim przebywających.

L. p.	Nazwa jednostki	Adres jednostki	Organ prowadzący	Typ domu	Liczba mieszkańców na dzień 30.09.2021 r.
1.	Dom Pomocy Społecznej w Obornikach Śl.	ul. Kard. S. Wyszyńskiego 33	Powiat trzebnicki	Dla osób przewlekłe somatycznie chorych	85
2.	Filia w Rościszewicach	ul. Polna 43, 55-120 Oborniki Śl.	Powiat trzebnicki	Dla osób przewlekłe psychicznie chorych	172

TABELA 5. TYP DOMU I LICZBA MIESZKAŃCÓW

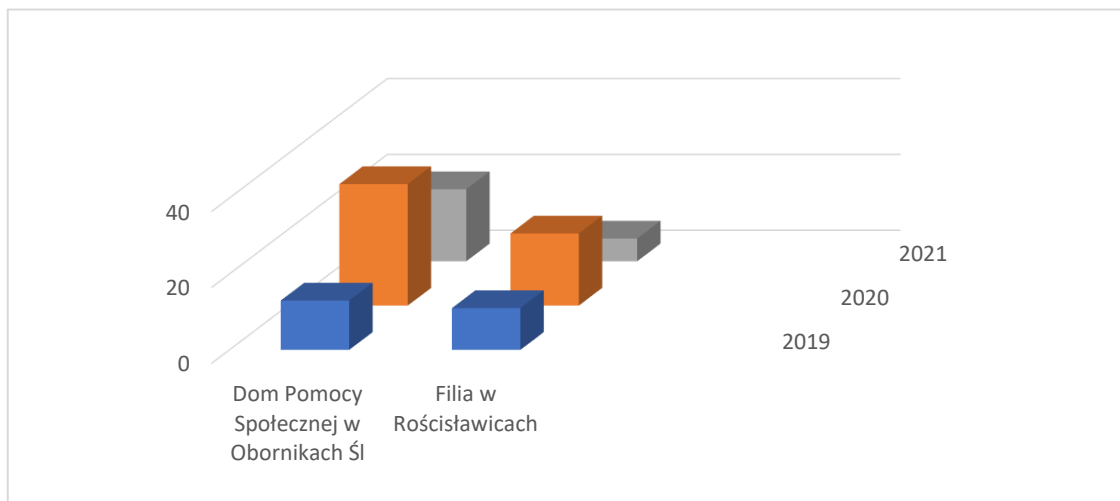
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Trzebnicy

Nazwa domu pomocy społecznej	Liczba wszystkich wydanych decyzji do DPS	2019	2020 r.	2021 r.
	Oborniki Śl.	13	32	19
	Rościszewice	11	19	6
	RAZEM	24	51	25

TABELA 6. LICZBA UMIESZCZONYCH OSÓB ZGODNIE Z WYDANĄ DECYZJĄ

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Trzebnicy

Powyższe dane wskazują, że ilość osób umieszczanych w DPS w Obornikach Śląskich dla osób przewlekłe somatycznie chorych ma tendencję wzrostową, natomiast filia DPS w Rościszewicach dla osób przewlekłe psychicznie chorych ma tendencję spadkową. Rok 2020 z uwagi na pojawienie się pandemii COVID-19 charakteryzuje się wyższymi wskaźnikami, których wystąpienie można upatrywać w tym iż lockdowny i ograniczenia w kontaktach międzyludzkich, przyczyniły się większej ilości zgonów, a drugiej zwiększył dążenie do zapewnienia opieki instytucjonalnej osobom potrzebującym pomocy i wsparcia. Rok 2021 wskazuje na stabilizowanie się sytuacji.

WYKRES 2. ILOŚĆ OSÓB SKIEROWANYCH W DANYM ROKU DO DOMU POMOCY SPOŁECZNEJ

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Trzebnicy

W Domu Pomocy w Obornikach Śląskich z filią w Rościszawicach dla podniesienia standardu usług i zwiększenia komfortu mieszkańców w ostatnich latach dokonano wiele usprawnień: wykonano parking z wyznaczonymi miejscami dla osób niepełnosprawnych, ścieżki spacerowe z barierkami, altanę ze stołami i ławkami, remont i poszerzenie schodów wewnątrz Domu w Obornikach Śląskich łączące parter z piętrem, wymieniono wykładzinę na antypoślizgową, wykonano remont 5 łazienek. W DPS Rościszawice wykonano remont 10 łazienek i 4 łóżni. W roku 2023 r. planowana wymiana windy. Środki pozyskano z PFRON. Domy bez barier architektonicznych.

Ponadto obszar pomocy społecznej uzupełniają działania organizacji pozarządowych między innymi:

- Oddział Rejonowy Polskiego Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów w Trzebnicy Związek zrzesza emerytów, rencistów, inwalidów działa w celu: poprawiania ich warunków socjalno-bytowych oraz uczestniczenia w życiu społecznym przez współdziałania z organami władzy i administracji publicznej, samorządowej, ze związkami zawodowymi oraz innymi organizacjami społecznymi, gospodarczymi i spółdzielczymi; integrowania i aktywizowania emerytów, rencistów i inwalidów poprzez organizowanie różnych form życia kulturalnego, artystycznego, sportowego i turystycznego.

- Polski Związek Niewidomych Koło w Trzebnicy, Związek skupia 30 osób niewidomych i niedowidzących zamieszkujące na terenie Powiatu Trzebnickiego. Dysponuje środkami ze składek członkowskich, działa prężnie pozyskując środki z programów i projektów. Organizuje spotkania i wyjazdy okolicznościowe połączone z wypoczynkiem integracją i edukacją.
- Stowarzyszenia Uniwersytet Trzeciego Wieku w Trzebnicy, w Obornikach Śl., Prusicach i Żmigrodzie. Celem UTW jest działanie skierowane na utrzymanie sprawności fizycznej i psychicznej seniorów. Stymulowania rozwoju osobowego oraz aktywizacji społecznej osób starszych i niepełnosprawnych, upowszechniania profilaktyki zdrowotnej oraz działalności na rzecz osób w wieku emerytalnym. Planują całoroczną pracę opracowując "Kalendarz Imprez".
- Trzebnickie Stowarzyszenie „Uśmiech Dziecka”, którego celem jest działalność w zakresie: pomocy rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywania szans tych rodzin i osób; ochrony i promocji zdrowia; pomocy na rzecz osób niepełnosprawnych i ich rodzin; wspierania. Stowarzyszenie „Uśmiech Dziecka” prowadzi na zlecenie Powiatu Warsztaty Terapii Zajęciowej, które prowadzą zajęcia dla 45 uczestników.
- Na terenie Powiatu Trzebnickiego funkcjonuje również Klub Integracji Społecznej KIS w Trzebnicy, który w ramach Projektu „Integracja-Aktywizacja” aktywizuje bezrobotnego klienta pomocy społecznej.
- Rady Seniorów Powiatu Trzebnickiego, która wspiera środowisko osób starszych, reprezentuje interesy tych osób, zapobiega marginalizacji i wykluczeniu społecznemu, Sprzyja aktywności osób starszych i przełamywaniu stereotypów odnoszących się do seniorów i starość. Wspiera inicjatywy w zakresie informowania i doradztwa osób starszych.
- W lokalnych społecznościach powiatu działają stowarzyszenia i organizacje aktywizujące mieszkańców. W gminach na terenie powiatu działają ochotnicze straże pożarne, kluby sportowe, koła gospodyń. Przyjęta w listopadzie 2018 roku ustawa o kołach gospodyń wiejskich wyzwoliła ogromny potencjał społeczny. Mieszkanki terenów wiejskich a przeważająca część powiatu to obszary wiejskie formalizują swoją działalność rejestrując się w Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (ARiMR). Bieżąca aktywność kół polega przede wszystkim na realizacji szeregu z inicjatyw na rzecz swojej miejscowości, które przekładają się na integrację międzypokoleniową i budowanie zaangażowanej społeczności lokalnej. Dlatego bardzo ważne jest, aby promować dobre praktyki i współpracę samorządów z tymi wyjątkowymi organizacjami pozarządowymi, jakimi są koła.

Organizacje pozarządowe stanowią istotny element demokracji i społeczeństwa obywatelskiego. Pełnią w nim najróżniejsze funkcje: społeczne, polityczne, a także ekonomiczne. Organizacje pozarządowe są przejawem społecznej aktywności, zazwyczaj stanowią wyraz oddolnych inicjatyw obywateli. Zwracają uwagę na problemy społeczne, wykonują niezastąpioną pracę wspierając osoby marginalizowane i w trudnych momentach życiowych.

- Działania projektowe. Działania z zakresu pomocy społecznej dopełniano realizując zadania wynikające z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia. W 2020 realizowano po raz pierwszy Program „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej” - edycja 2019-2020” oraz „Opieka wytchnieniowa” finansowany przez Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej w ramach środków przyznawanych z Funduszu Solidarnościowego. Celem Programu jest wprowadzenie usługi asystenta, jako formy ogólnodostępnego wsparcia dla osób niepełnosprawnych posiadających orzeczenie o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności. Osoby te miały możliwość skorzystania z pomocy asystenta m.in. przy wykonywaniu codziennych czynności, załatwieniu spraw urzędowych czy podejmowaniu aktywności społecznej. Zadanie to realizowało w imieniu Powiatu Trzebnickiego Trzebnickie Stowarzyszenie „Uśmiech dziecka”. Program ten jest realizowany także w 2021 r. Wsparciem udało się objąć 16 osób (11 z znacznym stopniem niepełnosprawności i 5 z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności). Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie po raz pierwszy realizowało Program „Opieka wytchnieniowa”, który zakładał bezpłatną pomoc w formie specjalistycznego poradnictwa (psychologicznego lub terapeutycznego) oraz wsparcia w zakresie nauki pielęgnacji/rehabilitacji/dietetyki dla członków rodzin lub opiekunów sprawujących bezpośrednią opiekę nad dziećmi z orzeczeniem o niepełnosprawności oraz nad osobami ze znacznym stopniem niepełnosprawności i osobami z orzeczeniami równoważnymi. Z oferty tej skorzystało 6 opiekunów osób niepełnosprawnych, w tym 3 opiekunów osób dorosłych oraz 3 opiekunów dzieci niepełnosprawnych.

3.2.3. Rynek pracy i bezrobocie

Opis obszaru rynku pracy i bezrobocia

W powiecie trzebnickim w roku 2021 zarejestrowanych było 11 100 podmiotów gospodarki narodowej, z czego 8 401 stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. Zarejestrowano 818 nowych podmiotów, a tylko 376 podmiotów zostało wyrejestrowanych. Wśród osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w powiecie trzebnickim najczęściej deklarowanymi rodzajami prowadzonej działalności jest budownictwo, handel hurtowy i detaliczny oraz naprawa pojazdów samochodowych. Według danych z rejestru REGON wśród podmiotów posiadających osobowość prawną w powiecie trzebnickim największą grupę stanowią spółki handlowe z ograniczoną odpowiedzialnością. Analizując rejestr pod kątem liczby zatrudnionych pracowników można stwierdzić, że najwięcej (10 763) jest mikro-przedsiębiorstw, zatrudniających 0-9 pracowników.

Źródło: https://www.polskawliczbach.pl/powiat_trzebnicki#infoPrac1k/

Powiatowy Urząd Pracy w Trzebnicy realizuje programy aktywizacyjne i projekty z zakresu promocji zatrudnienia oraz aktywizacji osób bezrobotnych, które określają cele, ustala misje, priorytety aby poprzez kształtowanie usług i instrumentów rynku pracy, wspierać rozwoju lokalnego rynku pracy. Dobra sytuacja na lokalnym rynku pracy znajduje swoje odzwierciedlenie w niskim poziomie bezrobocia. Bezrobocie rejestrowane bywa definiowane w różny sposób. Najczęściej definiuje się stopę bezrobocia rejestrowanego jako stosunek liczby zarejestrowanych bezrobotnych do liczby ludności aktywnej ekonomicznie (zasobu siły roboczej danej populacji).

Bezrobocie rejestrowane w powiecie trzebnickim wynosiło w 2021 roku 4,7% (5,6% wśród kobiet i 3,9% wśród mężczyzn). Jest to wartość porównywalna do stopy bezrobocia rejestrowanego dla województwa dolnośląskiego oraz znacznie mniej od stopy bezrobocia rejestrowanego dla całej Polski.

• powiat trzebnicki	4,7%
• woj. dolnośląskie	4,8%
• cała Polska	5,4%

Źródło: https://www.polskawliczbach.pl/powiat_trzebnicki#infoPrac1k/

Zmniejszeniu uległa także liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Powiecie Trzebnickim. Na koniec 2021 roku zarejestrowanych było 1406 osób bezrobotnych. W porównaniu do danych z końca 2018 roku liczba osób bezrobotnych uległa zmniejszeniu o 950 osób.

Gmina	Rok 2018		Rok 2019		Rok 2020		Rok 2021	
	Ogółem	w tym kobiety	Ogółem	w tym kobiety	Ogółem	w tym kobiety	Ogółem	w tym kobiety
ŻMIGRÓD	492	304	474	294	486	268	442	246
TRZEBNICA	461	301	384	253	435	270	357	208
OBORNIKI ŚLĄSKIE	308	176	279	168	313	184	238	130
PRUSICE	202	129	171	114	180	106	148	90
ZAWONIA	136	86	95	56	105	58	105	50
WISZNIA MAŁA	135	85	123	78	145	81	116	60
OGÓŁEM	1734	1081	1526	963	1664	967	1406	784

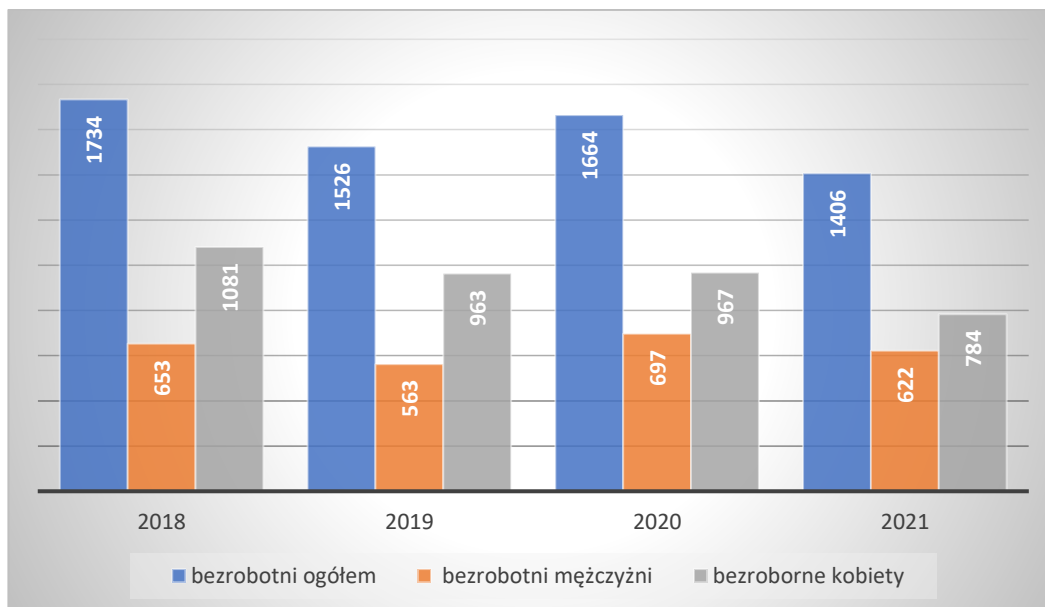
TABELA 7. STAN BEZROBOCIA NA TERENIE POWIATU TRZEBNICKIEGO WEDŁUG GMIN

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Trzebnicy

Jedną z praktycznie niezmiennych danych opisujących strukturę bezrobocia jest podział bezrobotnych z uwagi na płeć. Według danych na koniec 2021 roku zarejestrowanych było 622 bezrobotnych mężczyzn – 44,24 % oraz 784 kobiety – 55,76 % ogółu zarejestrowanych osób bezrobotnych. Na przestrzeni ostatnich czterech lat warto podkreślić zaobserwowany spadek ogólnej liczby osób bezrobotnych, zarówno kobiet jak i mężczyzn. Jak pokazują dane liczba bezrobotnych kobiet, w każdym prezentowanych okresie jest wyższa niż mężczyzn. Można zaobserwować optymistyczną tendencję spadku liczby bezrobotnych kobiet w roku 2021.

Niestety liczba bezrobotnych mężczyzn utrzymuje się na zbliżonym poziomie na przestrzeni ostatnich 4 lat.

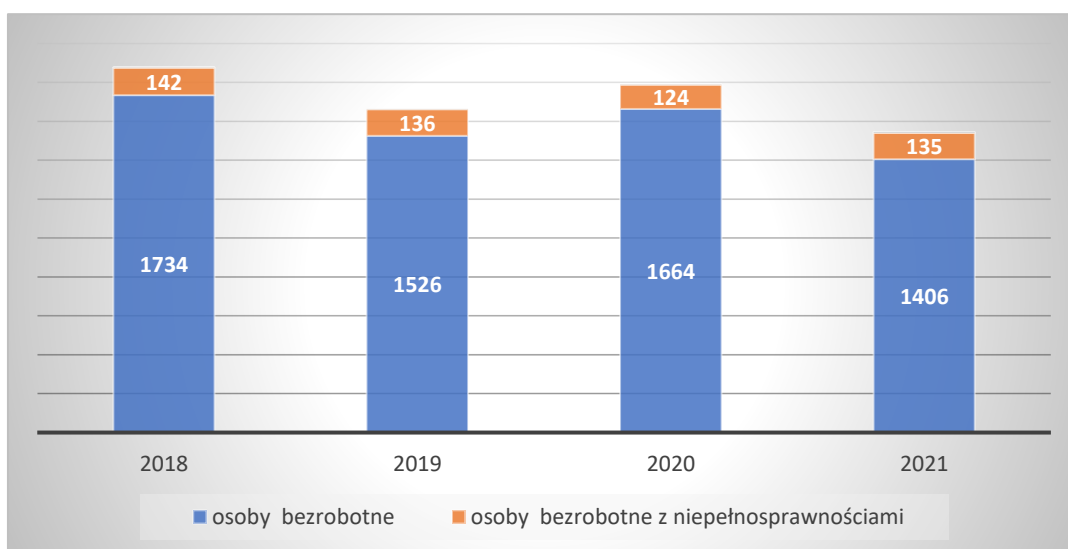
Poniższy wykres przedstawia jak układała się struktura zarejestrowanych bezrobotnych z uwagi na płeć.

WYKRES 3. UDZIAŁ LICZBY KOBIET I MĘŻCZYZN W OGÓLNEJ LICZBIE OSÓB BEZROBOTNYCH Z POWIATU TRZEBNICKIEGO W LATACH 2018-2021

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Trzebnicy

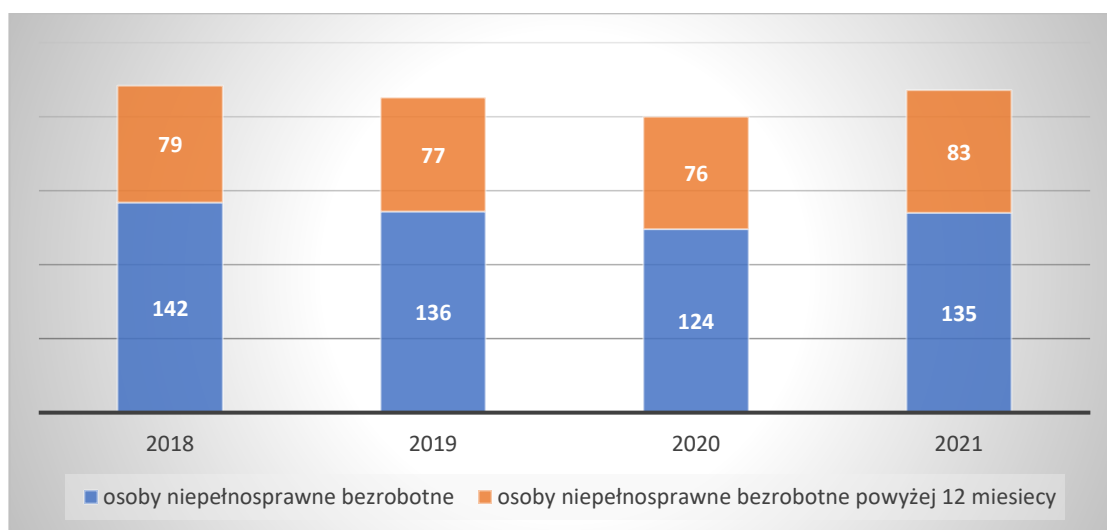
W Powiatowym Urzędzie Pracy w Powiecie Trzebnickim zarejestrowane jako bezrobotni są także osoby z niepełnosprawnościami. Udział niepełnosprawnych, w ogólnej liczbie osób bezrobotnych w 2018 roku wynosił 8,2%; w 2019 roku 8,9%; w 2020 roku 7,5% i w 2021 roku 9,6%. Zjawisko to graficznie prezentuje poniższy wykres.

WYKRES 4. OSOBY Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI BĘDĄCE W EWIDENCJI BEZROBOTNYCH NA PRZESTRZENI LAT 2018-2021

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych powiatowego Urzędu Pracy w Trzebnicy

Różnie kształtuje się okres pozostawania bez pracy osób z niepełnosprawnościami. Znaczna część niepełnosprawnych osób zarejestrowanych w urzędach była bezrobotna długotrwale, czyli ponad 12 miesięcy. Zjawisko to graficznie prezentuje poniższy wykres.

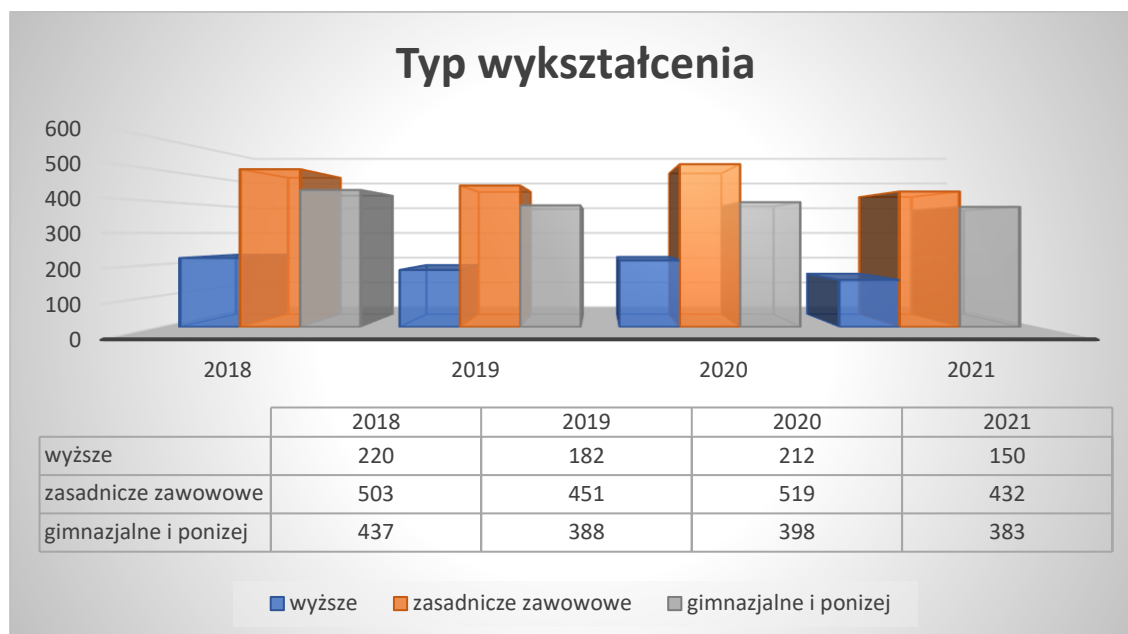

WYKRES 5. ILOŚĆ OSÓB DŁUGOTRWALE BEZROBOTNYCH W GRONIE OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI NA PRZESTRZENI 2018-2021 ROKU

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Trzebnicy

Wśród zarejestrowanych bezrobotnych największą grupę osób stanowi grupa z wykształceniem zasadniczym zawodowym/branżowym w roku 2021 było to 432 osoby. Liczba utrzymuje się na zbliżonym poziomie na przestrzeni ostatnich lat. Sporą grupę stanowią bezrobotni posiadający wykształcenie gimnazjalne/podstawowe i niższe w 2021 r. były to - 383 osoby.

Dane z podziałem bezrobotnych z uwagi na wykształcenie prezentuje poniższy wykres.

WYKRES 6. BEZROBOTNI Z UWZGLĘDNIENIEM NIEKTÓRYCH TYPÓW WYKSZTAŁCENIA

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Trzebnicy

Wśród osób zarejestrowanych na dzień 31 grudnia 2021 r. dominują osoby w wieku produkcyjnym jest to grupa przekraczająca 60 % ogółu.

Osoby młodsze w wieku do 18. lat, a więc w wieku przedprodukcyjnym, uczące się i przygotowujące się do pracy stanowią mniejszą procentowo grupę niż osoby w wieku poprodukcyjnym ogółu mieszkańców powiatu.

Grupy wiekowe mieszkańców powiatu	Wartość procentowa
W wieku przedprodukcyjnym (do 18 lat)	18,9 %
W wieku produkcyjnym	60,1 %
W wieku poprodukcyjnym	21,0 %

TABELA 8. PRODUKCYJNE GRUPY WIEKOWE

Źródło: GUS, 31.XII.2021

Jednym z najistotniejszych zadań realizowanych przez Powiatowy Urząd Pracy ograniczających bezrobocie jest opracowanie i realizacja programów promocji zatrudnienia oraz aktyw-

wizacji lokalnego rynku pracy. Realizacja tych zadań polega na inicjowaniu, organizowaniu i finansowaniu usług rynku pracy oraz innych działań aktywizujących określonych w Ustawie. Powiatowy Urząd Pracy w Trzebnicy wspiera pracodawców w zatrudnianiu pracowników, tworzeniu nowych miejsc pracy oraz bezrobotnych i poszukujących pracy w podejmowaniu aktywności zawodowej, poprzez realizację usług i instrumentów rynku pracy, m.in. takich jak:

- pośrednictwo pracy,
- poradnictwo zawodowe,
- szkolenia i inne formy podnoszenia kwalifikacji zawodowych,
- staże,
- prace interwencyjne,
- roboty publiczne,
- prace społecznie użyteczne,
- pożyczka na podjęcie działalności gospodarczej,
- refundacja kosztów wyposażenia/doposażenia stanowisk pracy,
- finansowanie studiów podyplomowych,
- bony stażowe, bony szkoleniowe, bony na zasiedlenie, bony zatrudnieniowe,
- instrumenty dla bezrobotnych do 30. roku życia,
- dofinansowanie zatrudnienia bezrobotnego powyżej 50 roku życia,
- grant na utworzenie stanowiska pracy w formie telepracy, świadczenie aktywizacyjne, wsparcie osób powracających na rynek pracy po przerwie związanej z opieką nad dzieckiem lub osobą zależną.

Działanie \ Rok realizacji	2018	2019	2020	2021	2022
ilość przeprowadzonych szkoleń, warsztatów, seminariów	131	122	104	117	149
ilość aktywizowanych osób	799	600	494	614	662
ilość zorganizowanych praktyk, staży	159	157	108	140	146

**TABELA 9. DZIAŁANIA ZWIĘKSZAJĄCE UMIEJĘTNOŚCI I MOŻLIWOŚĆ NABYCIA DO-
ŚWIADCZENIA ZAWODOWEGO**

Źródło: Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Trzebnicy

Na aktywizację zawodową grup szczególnie zagrożonych na rynku pracy Powiatowy Urząd Pracy w Trzebnicy pozyskuje specjalne ,dodatkowe środki Funduszu Pracy. W minionych latach dzięki pozyskanym dodatkowym środkom realizowano programy na rzecz osób długo-
trwale bezrobotnych, bezrobotnych powyżej 50. roku życia, bezrobotnych do 30. roku życia i bezrobotnych z terenów wiejskich. Obecnie realizowany jest program skierowany do cudzoziem-
ców legalnie przebywających w Polsce, wymagających wsparcia w obszarze aktywizacji zawo-
dowej.

4. WSPARCIE OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI

4.1. Opis obszaru wsparcia osób z niepełnosprawnościami

Środowisko osób z niepełnosprawnościami jest jednym z trudniejszych obszarów do rozpoznania w obszarze społecznym. Dokonujące się zmiany w instytucjach świadczących pomoc i orzekających niepełnosprawność powodują, że dane dotyczące niepełnosprawności prawnej nie obejmują całościowego opisu, ale wybiórcze statystyki dotyczące osób z niepełnosprawnościami. W Polsce organy powołane do orzekania o niepełnosprawności (ZUS, KRUS, MONiA, PZON) powielają swoją pracę, w związku z tym są trudności aby kompatybilnie uzupełniały statystyki. Dla potrzeb napisania niniejszej strategii analizowane będą dane uzyskane z Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania w Trzebnicy, który realizuje zadania określone w ustawie o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, z zakresu administracji rządowej i jest jednostką o uprawnieniach organu orzekającego o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności, jako instancja I stopnia. Orzeczenie jest dokumentem potwierdzającym niepełnosprawność. Przysługujące osobie niepełnosprawnej świadczenia oraz ulgi i uprawnienia uzależnione są od orzeczonej niepełnosprawności lub stopnia niepełnosprawności, a w niektórych przypadkach również od kodu schorzenia lub szczegółowego wskazania znajdującego się na orzeczeniu. Otrzymane w Zespole orzeczenie należy złożyć we właściwej instytucji przyznającej świadczenia lub ulgi. W znacznej większości wnioski o wydanie orzeczenia zostały złożone celem uzyskania zasiłku pielęgnacyjnego i przez opiekuna osoby niepełnosprawnej świadczenia pielęgnacyjnego, zdobycia odpowiedniego zatrudnienia, korzystania ze świadczeń pomocy społecznej. Kolejna grupa wniosków dotyczyła uzyskania karty parkingowej, zaopatrzenia w środki ortopedyczne i środki pomocnicze, korzystania z ulgowych przejazdów środkami PKS i PKP oraz uczestnictwa w warsztatach terapii zajęciowej.

Poniżej w tabeli przedstawione są dane informujące o liczbie wydanych orzeczeń na przestrzeni 4 lat z uwzględnieniem stopni niepełnosprawności.

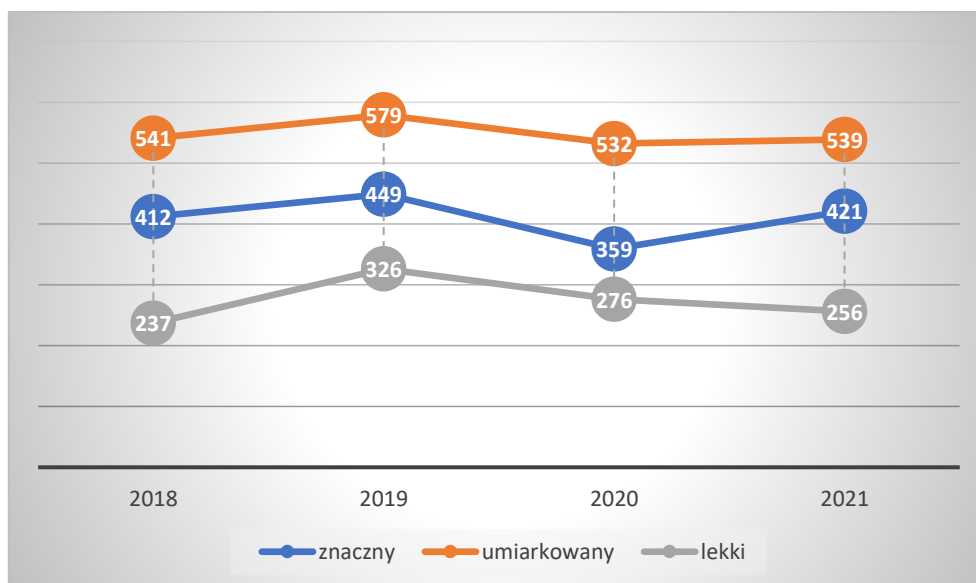
Stopień niepełnosprawności	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021
Znaczny	412	449	359	421
Umiarkowany	541	579	530	539

Lekki	237	326	276	256
Łącznie	1190	1354	1161	1216

TABELA 10. LICZBA WYDANYCH ORZECZEŃ O STOPNIU NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI (DOROŚLI) Z PODZIAŁEM NA STOPNIE NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Trzebnicy

Najliczniejszą grupę osób stanowią osoby posiadające orzeczoną niepełnosprawność w stopniu umiarkowanym, liczba tych osób w wykazanym przedziale czasowym utrzymuje się na podobnym poziomie. W roku 2020 daje się zauważyć spadek wydanych orzeczeń w stosunku do wszystkich stopni niepełnosprawności, który wynika z przepisów dotyczących COVID-19 i wprowadza zasadę ciągłości ważności orzeczeń o niepełnosprawności oraz o stopniu niepełnosprawności do upływu 60 dnia od dnia odwołania stanu zagrożenia epidemicznego. Wykres poniższy graficznie obrazuje sytuację.

WYKRES 7. LICZBA WYDANYCH ORZECZEŃ O STOPNIU NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI (DOROŚLI) Z PODZIAŁEM NA STOPNIE NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Trzebnicy

Osobie niepełnosprawnej do 16. roku życia wydawane są orzeczenia o niepełnosprawności bez wskazywania stopnia niepełnosprawności. Tabela przedstawia liczbę wydanych orzeczeń na przestrzeni 2018-2021 r.

	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021
Liczba wydanych orzeczeń	181	153	184	197

TABELA 11. LICZBA WYDANYCH ORZECZEŃ O NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI (DZIECI)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Trzebnicy

Orzeczenia o niepełnosprawności i orzeczenia o stopniu niepełnosprawności zawierają są symbole będące jej przyczyną, co przedstawia poniższa tabela.

Przyczyna niepełnosprawności	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021
01-U	65	57	54	45
02-P	113	105	95	71
03-L	32	53	44	55
04-O	31	39	42	45
05-R	541	621	521	527
06-E	50	35	36	55
07-S	335	433	331	437
08-T	79	94	79	84
09-M	98	149	130	121
10-N	287	294	334	368

11-I	128	160	133	168
12-C	7	10	10	14

TABELA 12. LICZBA WYDAWANYCH ORZECZEŃ O STOPNIU NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI (DOROŚLI) ZE WZGLĘDU NA PRZYCZYNY

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Trzebnicy

OBJAŚNIENIA przyczyn niepełnosprawności:

01-U upośledzenia umysłowe;

02-P choroby psychiczne;

03-L zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu;

04-O choroby narządu wzroku;

05-R upośledzenia narządu ruchu;

06-E epilepsja;

07-S choroby układów oddechowego i krążenia;

08-T choroby układu pokarmowego;

09-M choroby układu moczowo-płciowego;

10-N choroby neurologiczne;

11-I inne, w tym schorzenia endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne;

12-C całościowe zaburzenia rozwojowe.

Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Trzebnicy wydał:

- w 2018 roku 315 kart parkingowych: 313 dla osób niepełnosprawnych, 2 dla placówek;
- w 2019 roku 406 kart parkingowych;
- w 2020 roku 264 kart parkingowych: 263 dla osób niepełnosprawnych, 1 dla placówek;

- w 2021 roku 294 kart parkingowych.

Karty parkingowe są wystawiane na okres ważności orzeczenia o niepełnosprawności, stopniu niepełnosprawności.

4.2. Dofinansowania Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych

Zadania powiatu z zakresu rehabilitacji społecznej, wynikające z zapisów ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, finansowane ze środków PFRON, stanowią jedno z głównych zadań Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie podejmowane na rzecz osób niepełnosprawnych, aby złagodzić potrzeby tych osób na płaszczyźnie społecznej i zawodowej.

Rehabilitacja społeczna:

- dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych;
- dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i barier technicznych;
- dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych;
- dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny,
- dofinansowanie zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze.

Zakres kwot przeznaczonych na zadania z zakresu rehabilitacji społecznej przedstawia poniższa tabela.

Rehabilitacja społeczna rodzaj zadania	Wykorzystana kwota w zł.			
	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021
Dofinansowanie uczestnictwa osób z niepełnosprawnościami i ich	177 185 zł	176 303 zł	66 970 zł	71 499 zł

opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych				
Dofinansowanie do likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych	69 885 zł	133 418 zł	202 615 zł	282 092 zł
Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób z niepełnosprawnościami	1685 zł	10 651 zł	612 zł	13 400 zł
Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze	326 442 zł	351 565 zł	497 595 zł	488 923 zł

TABELA 13. LIMIT ŚRODKÓW PFRON NA ZADANIA Z ZAKRESU REHABILITACJI SPOŁECZNEJ

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Trzebnicy

Środki te zwane algorytmowymi w analizowanym okresie 2018-2021 dla powiatu trzebnickiego przekazywane są w coraz wyższych kwotach co dowodzi rosnącego zapotrzebowania na dofinansowanie szczególnie w zakresie likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych oraz dofinansowania zakupu środków pomocniczych, sprzętu rehabilitacyjnego czy przedmiotów ortopedycznych. Z uwagi na fundamentalne znaczenie tych środków dla podstawowej egzystencji wnioskodawców.

Wysokość zapotrzebowania, na niektóre cele przewyższa zdecydowanie możliwości finansowe, jakie przeznacza PFRON. Widać to najwyraźniej na przykładzie udzielanych dofinansowań do wyjazdów na turnusy rehabilitacyjne. Turnus rehabilitacyjny jest zorganizowaną formą aktywnej rehabilitacji połączonej z elementami wypoczynku. Celem uczestnictwa w turnusie jest ogólna poprawa psychofizycznej sprawności osoby. Skala zapotrzebowania na turnusy rehabilitacyjne jest wyższa niż możliwości finansowe. W latach 2020 i 2021r zainteresowanie uczestnictwem osób z niepełnosprawnościami i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych obniżyła się z uwagi na wytapianie pandemii Covid -19, jednak już w roku 2022r. (który nie został uwzględniony w tabeli) zainteresowanie tą formą rehabilitacji znacznie wzrosło i złożono 243 wnioski.

Rehabilitacja zawodowa:

Na realizację zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej Powiatowy Urząd Pracy w Trzebnicy ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych przeznacza na dofinansowanie stypendium stażowego, wyposażenie stanowisk pracy i instrumentów rynku pracy, podjęcie działalności gospodarczej.

Zakres kwot przeznaczonych na zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej przedstawia poniższa tabela.

Rehabilitacja zawodowa	Wykorzystana kwota w zł			
Rodzaj zadania	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021
Wyposażenie stanowisk pracy i instrumentów rynku pracy	37 909	53 056	5 609	139 950

TABELA 14. LIMIT ŚRODKÓW PFRON NA ZADANIA Z ZAKRESU REHABILITACJI ZAWODOWEJ

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Trzebnicy

Warsztaty Terapii Zajęciowej

Warsztat terapii zajęciowej jest wyodrębnioną organizacyjnie i finansowo placówką stwarzającą osobom niepełnosprawnym niezdolnym do podjęcia pracy możliwość rehabilitacji społecznej i zawodowej w zakresie pozyskania lub przywracania umiejętności niezbędnych do podjęcia zatrudnienia. Uczestnikami warsztatów mogą być osoby posiadający prawnie potwierdzony status niepełnosprawności i posiadające w swoim orzeczeniu o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności wskazanie do uczestnictwa w terapii zajęciowej. Na podstawie wskazań do terapii zajęciowej zawartych w orzeczeniu o stopniu niepełnosprawności, wydanych przez właściwy organ, do WTZ uczęszcza 45 uczestników.

Program „Aktywny samorząd”

Powiat trzebnicki w realizuje program „Aktywny samorząd” adresowany do osób niepełnosprawnych w wieku aktywności zawodowej. Głównym celem programu jest wyeliminowanie lub zmniejszenie barier ograniczających uczestniczenie osób niepełnosprawnych w życiu społecz-

nym, zawodowym oraz w dostępie do edukacji. Program ten składa się z dwóch Modułów, które obejmują określoną specyfikę zadań.

Moduł I – likwidacja barier utrudniających aktywizację społeczną i zawodową, w tym:

1. Obszar A – likwidacja bariery transportowej:

- Zadanie 1 – pomoc w zakupie i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu (adresowana do osób z orzeczeniem o niepełnosprawności - do 16. roku życia lub osób ze znacznym albo umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, z dysfunkcją narządu ruchu);
- Zadanie 2 – pomoc w uzyskaniu prawa jazdy (adresowana do osób ze znacznym albo umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, z dysfunkcją narządu ruchu);
- Zadanie 3 – pomoc w uzyskaniu prawa jazdy (adresowana do osób ze znacznym albo umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, z dysfunkcją narządu słuchu, w stopniu wymagającym korzystania z usług tłumacza języka migowego);
- Zadanie 4 – pomoc w zakupie i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu (adresowana do osób ze znacznym albo umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, z dysfunkcją narządu słuchu).

2. Obszar B – likwidacja barier w dostępie do uczestniczenia w społeczeństwie informacyjnym:

- Zadanie 1 – pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania (adresowana do osób z orzeczeniem o niepełnosprawności - do 16. roku życia lub do osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności, z dysfunkcją narządu wzroku lub obu rąk);
- Zadanie 2 – dofinansowanie szkoleń w zakresie obsługi nabytego w ramach programu sprzętu elektronicznego i oprogramowania;
- Zadanie 3 – pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania (adresowana do osób z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, z dysfunkcją narządu wzroku);
- Zadanie 4 – pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania (adresowana do osób z orzeczeniem o niepełnosprawności - do 16. roku życia lub osób ze znacznym albo umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, z dysfunkcją narządu słuchu i trudnościami w komunikowaniu się za pomocą mowy);

- Zadanie 5 – pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego sprzętu elektrycznego, zakupionego w ramach programu (adresowana do osób z orzeczeniem o niepełnosprawności - do 16. roku życia lub osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności).

3. Obszar C – likwidacja barier w poruszaniu się:

- Zadanie 1 – pomoc w zakupie wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym (adresowana do osób z orzeczeniem o niepełnosprawności - do 16. roku życia lub osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności, z dysfunkcją uniemożliwiającą samodzielne poruszanie się za pomocą wózka inwalidzkiego o napędzie ręcznym);
- Zadanie 2 – pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego skutera lub wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym (adresowana do osób z orzeczeniem o niepełnosprawności - do 16. roku życia lub osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności);
- Zadanie 3 – pomoc w zakupie protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne, tj. protezy co najmniej na III poziomie jakości (adresowana do osób ze stopniem niepełnosprawności);
- Zadanie 4 – pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanej protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne - co najmniej na III poziomie jakości (adresowana do osób ze stopniem niepełnosprawności);
- Zadanie 5 – pomoc w zakupie skutera inwalidzkiego o napędzie elektrycznym lub oprzyrządowania elektrycznego do wózka ręcznego (adresowana do osób z orzeczeniem o niepełnosprawności - do 16 roku życia lub osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności, z dysfunkcją narządu ruchu powodującą problemy w samodzielnym przemieszczaniu się i posiadających zgodę lekarza specjalisty na użytkowanie przedmiotu dofinansowania).

4. Obszar D – pomoc w utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej (dziecka przebywającego w żłobku lub przedszkolu albo pod inną tego typu opieką, pomoc adresowana do osób ze znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, które są przedstawicielem ustawowym lub opiekunem prawnym dziecka)

Moduł II – pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym

Ze wsparcia w ramach programu „Aktywny Samorząd” korzysta bardzo liczna grupa osób.

W ramach programu Aktywny Samorząd do Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie wpłynęło:

2018 r.

- Moduł I - 15 wniosków
- Moduł II - 48 wniosków

2019 r.

- Moduł I - 20 wniosków
- Moduł II - 48 wniosków

2020 r.

- Moduł I - 18 wniosków
- Moduł II - 30 wniosków

2021 r.

- Moduł I - 22 wniosków
- Moduł II - 12 wniosków

Program „Wyrównywania różnic między regionami III”

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Trzebnicy realizuje Program „Wyrównywania różnic między regionami III”. Celem tego programu jest wyrównanie szans osób niepełnosprawnych, zamieszkujących regiony słabo rozwinięte gospodarczo i społecznie w dostępie do rehabilitacji zawodowej i społecznej. W ramach programu prowadzone są działania w zakresie:

- 1) likwidacji barier transportowych przez zakup samochodu przystosowanego do przewozu osób niepełnosprawnych;
- 2) likwidacja barier w urzędach, placówkach edukacyjnych lub środowiskowych domach samopomocy w zakresie umożliwienia osobom niepełnosprawnym poruszania się i komunikowania przez zakup potrzebnego sprzętu.

Powiat Trzebnicki, w 2019 roku przystąpił do uczestnictwa w programie:

Obszar D – likwidacja barier transportowych – zakup busa przystosowanego do przewozu osób niepełnosprawnych. Złożony wniosek dotyczył Gminy Prusice, która starała się o dofinansowa-

nie takiego pojazdu na rzecz Dziennego Domu Senior – Wigor w Prusicach. Na podstawie złożonej dokumentacji PFRON przyznał dofinansowanie w wysokości **80.000 zł**.

W 2020 roku powiat przystąpił do uczestnictwa w programie:

Obszar B – likwidacja barier architektonicznych – na potrzeby funkcjonowania Urzędu Gminy i Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. Złożony wniosek dotyczył Gminy Zawonia, która starała się o dofinansowanie windy przyściennej aby budynek był przystosowany dla osób niepełnosprawnych. Na podstawie złożonej dokumentacji PFRON przyznał dofinansowanie w wysokości **64,820,05 zł**.

Obszar B - likwidacja barier architektonicznych – likwidacja barier i umożliwienie osobom niepełnosprawnym poruszanie się w budynku Szkoły Podstawowej nr 1 w Trzebnicy. Złożony wniosek dotyczył Gminy Trzebnica, która starała się o dofinansowanie windy przyściennej. Na podstawie złożonej dokumentacji PFRON przyznał dofinansowanie w wysokości **103,209,52 zł**

Obszar D – likwidacja barier transportowych – zakup pojazdu przeznaczonego do przewozu uczniów niepełnosprawnych do placówek służących rehabilitacji osób niepełnosprawnych znajdujących się poza terenem gminy. Złożony wniosek dotyczył Gminy Zawonia, która starała się o dofinansowanie busa. Na podstawie złożonej dokumentacji PFRON przyznał dofinansowanie w wysokości **66 389,95 zł**.

W 2021 roku powiat przystąpił do uczestnictwa w programie:

Obszar D – likwidacja barier transportowych – zakup pojazdu przeznaczonego do przewozu osób niepełnosprawnych, wniosek złożyła Gmina Wisznia Mała, która starała się dofinansowanie busa PFRON przyznał dofinansowanie w wysokości **90 000 zł**.

Obszar D - likwidacja barier transportowych - zakup Suchodołu przeznaczonego do transportu osób mających problemy z poruszaniem się po schodach. Wniosek złożył Powiatowy Zespół Szkół Specjalnych w Żmigrodzie, PFRON przyznał dofinansowanie w kwocie **5 100 zł**.

Powiatowa Społeczna Rada ds. Osób Niepełnosprawnych

Powiatowa Społeczna Rada ds. Osób Niepełnosprawnych przy Staroście Powiatu Trzebnickiego jest organem opiniotwórczo-doradczym, działa zgodnie z art. 44 b, ust. 2, pkt 4 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnospraw-

nych (Dz. U. 2018 r., poz. 511) oraz rozporządzeniem Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej w sprawie organizacji oraz trybu działania wojewódzkich i powiatowych społecznych rad do spraw osób niepełnosprawnych z dnia 25 marca 2003 r. (Dz. U. z 2003 Nr 62, poz. 560). Do zakresu działania Powiatowej Społecznej Rady do Spraw Osób Niepełnosprawnych należy:

1. inspirowanie przedsięwzięć zmierzających do:
 - a) integracji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych;
 - b) realizacji praw osób niepełnosprawnych;
2. opiniowanie projektów powiatowych programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych;
3. ocena realizacji programów;
4. opiniowanie projektów uchwał i programów przyjmowanych przez Radę pod kątem ich skutków dla osób niepełnosprawnych.

Działalność rady

Posiedzenia rady odbywają się raz na kwartał. W czasie spotkań członkowie poruszają tematykę związaną w szczególności z problemami dotyczącymi integracji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych, ich edukacji oraz sytuacji życiowej a także realizacji praw osób niepełnosprawnych. Każdorazowo po spotkaniu jest spisany protokół. Na posiedzenia mogą być zapraszani, eksperci w celu prezentacji stanowiska w omawianych sprawach, przedstawiciele nauki oraz innych organów, organizacji i instytucji działających w obszarze wsparcia Osób z Niepełnosprawnościami.

5. PIECZA ZASTĘPCZA NA TERENIE POWIATU TRZEBNICKIEGO

Zadania powiatu w zakresie pieczy zastępczej Starosta wykonuje za pośrednictwem Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie, który jest ustanowiony także organizatorem pieczy zastępczej na mocy Zarządzenia nr 52/11 Starosty Trzebnickiego z dnia 3 października 2012 roku. Zgodnie z regulaminem organizacyjnym Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Trzebnicy, w Centrum funkcjonuje Zespół ds. pieczy zastępczej oraz Zespół ds. świadczeń, odpowiedzialny za prawidłowe realizowanie zadań z zakresu pieczy zastępczej w wymiarze finansowym.

Do zadań organizatora rodzinnej pieczy zastępczej należy w szczególności:

1. prowadzenie naboru kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka;
2. kwalifikowanie osób kandydujących do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz wydawanie zaświadczeń kwalifikacyjnych zawierających potwierdzenie ukończenia szkolenia, opinię o spełnianiu warunków i ocenę predyspozycji do sprawowania pieczy zastępczej;
3. organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka;
4. organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo - wychowawczej typu rodzinnego, wydawanie świadectw ukończenia tych szkoleń oraz opinii dotyczącej predyspozycji do pełnienia funkcji dyrektora i wychowawcy w placówce opiekuńczo - wychowawczej typu rodzinnego;
5. zapewnianie rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka szkoleń mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji, biorąc pod uwagę ich potrzeby;
6. zapewnianie pomocy i wsparcia osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności w ramach grup wsparcia oraz rodzin pomocowych;
7. organizowanie dla rodzin zastępczych oraz prowadzących rodzinne domy dziecka pomocy wolontariuszy;
8. współpraca ze środowiskiem lokalnym, w szczególności z powiatowym centrum pomocy rodzinie, ośrodkiem pomocy społecznej, sądami i ich organami pomocniczymi, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz z organizacjami społecznymi;

9. prowadzenie poradnictwa i terapii dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą i ich dzieci oraz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej;
10. zapewnianie pomocy prawnej osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności w zakresie prawa rodzinnego;
11. dokonywanie okresowej oceny sytuacji dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej;
12. prowadzenie działalności diagnostyczno-konsultacyjnej, której celem jest pozyskiwanie, szkolenie i kwalifikowanie osób zgłaszających gotowość do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej oraz prowadzenia rodzinnego domu dziecka, a także szkolenie i wspieranie psychologiczno - pedagogiczne osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą oraz rodziców dzieci objętych tą pieczą;
13. przeprowadzanie badań pedagogicznych i psychologicznych oraz analizy sytuacji osobistej, rodzinnej i majątkowej dotyczących kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka;
14. zapewnianie rodzinom zastępczym zawodowym i niezawodowym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka poradnictwa, które ma na celu zachowanie i wzmocnienie ich kompetencji oraz przeciwdziałanie zjawisku wypalenia zawodowego;
15. przedstawianie staroście i radzie powiatu corocznego sprawozdania z efektów pracy;
16. zgłaszanie do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną, w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających;
17. organizowanie opieki nad dzieckiem, w przypadku, gdy rodzina zastępcza albo prowadzący rodzinny dom dziecka okresowo nie może sprawować opieki, w szczególności z powodów zdrowotnych lub losowych albo zaplanowanego wypoczynku.

Zaburzenie równowagi systemu rodzinnego prowadzi często do pozbawienia dzieci, trwale lub przejściowo, szans wychowywania się we własnej rodzinie, ze względu na brak odpowiednich warunków opiekuńczo - wychowawczych. Dzieci pozbawione możliwości wychowywania się w swojej rodzinie naturalnej pochodzą głównie z rodzin dysfunkcyjnych, w których panuje niewłaściwa atmosfera, konflikty rodzinne, błędy wychowawcze, brak odpowiedzialności za dzieci, brak jest więzi uczuciowych między członkami rodziny, a szczególnie w stosunku do dziecka. Na dezintegrację rodziny wpływa również zła sytuacja materialna, mieszkaniowa, narastająca frustracja spowodowana bezrobociem. Bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych niejednokrotnie jest podstawą do organizowania zastępczych form opieki nad dzieckiem.

Zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w przypadku niemożności zapewnienia opieki i wychowania przez rodziców, dziecko umieszcza się w pieczy zastępczej, która organizuje powiat.

System pieczy zastępczej to: zespół osób, instytucji i działań mających na celu zapewnienie czasowej opieki i wychowania dzieciom w przypadkach niemożności sprawowania opieki i wychowania przez rodziców. Piecza zastępcza zapewnia:

1. pracę z rodziną umożliwiającą powrót dziecka do rodziny lub gdy jest to niemożliwe - dążenie do przysposobienia dziecka;
2. przygotowanie dziecka do: godnego, samodzielnego i odpowiedzialnego życia, pokonywania trudności życiowych zgodnie z zasadami etyki, nawiązywania i podtrzymywania bliskich, osobistych i społecznie akceptowanych kontaktów z rodziną i rówieśnikami, w celu łagodzenia skutków doświadczania straty i separacji oraz zdobywania umiejętności społecznych;
3. zaspokojenie potrzeb emocjonalnych dzieci, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb bytowych, zdrowotnych, edukacyjnych i kulturalno – rekreacyjnych.

Reforma systemu pomocy społecznej sprawiła, że rodzinna i instytucjonalna piecza zastępcza stały się odrębnymi (poza systemem pomocy społecznej) zadaniami należącymi do właściwości powiatu. Objęcie dziecka jedną z form pieczy zastępczej następuje na okres nie dłuższy niż do osiągnięcia pełnoletniości. Osoba, która osiągnęła pełnoletniość przebywając w pieczy zastępczej, może przebywać w dotychczasowej rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka albo placówce opiekuńczo - wychowawczej, za zgodą odpowiednio rodziny zastępczej, prowadzącego rodzinny dom dziecka albo dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej, nie dłużej jednak niż do ukończenia 25. roku życia, jeżeli kontynuuje naukę lub legitymuje się orzeczeniem o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności i uczy się.

Jedną z najbardziej dogodnych form opieki zastępczej nad dzieckiem jest rodzina zastępcza. Według ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej formami rodzinnej pieczy zastępczej są:

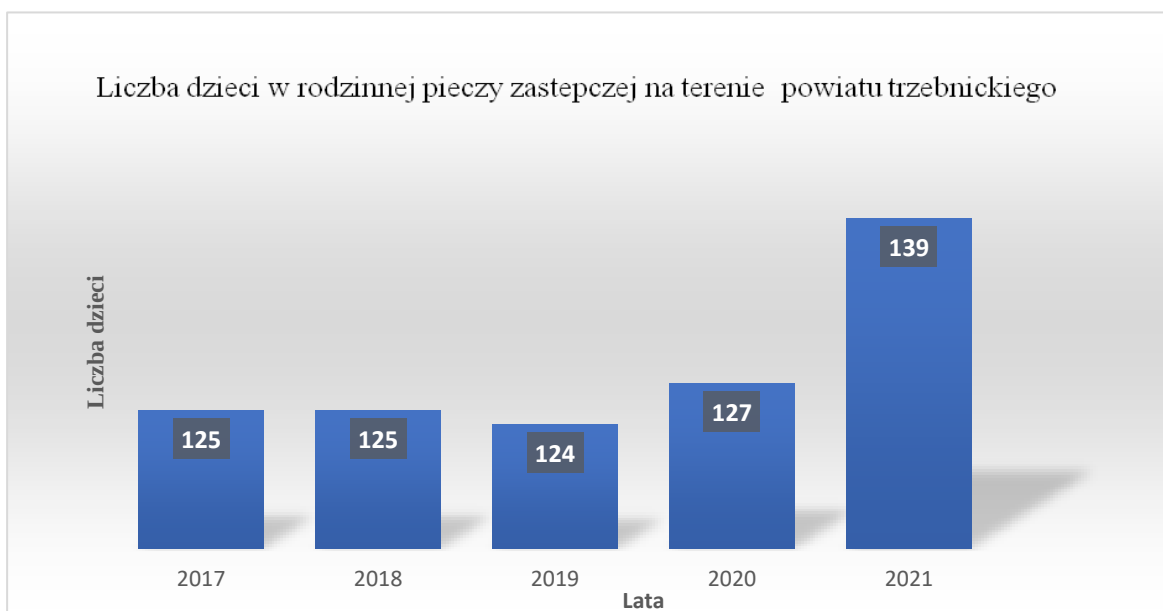
1. rodzina zastępcza spokrewniona (dziadkowie i rodzeństwo dziecka);
2. rodzina zastępcza niezawodowa (osoby niespokrewnione z dzieckiem lub krewni niebędący wstępnymi lub zstępnymi dziecka);
3. rodzina zastępcza zawodowa w tym zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego;

4. rodzina zastępcza zawodowa specjalistyczna;
5. rodzinny dom dziecka.

Rodzina zastępcza oraz rodzinny dom dziecka zapewniają dziecku całodobową opiekę i wychowanie, w szczególności:

1. traktują dziecko w sposób sprzyjający poczuciu godności i wartości osobowej;
2. zapewniają dostęp do przysługujących świadczeń zdrowotnych;
3. zapewniają kształcenie, wyrównywanie braków rozwojowych i szkolnych;
4. zapewniają rozwój uzdolnień i zainteresowań;
5. zaspokajają jego potrzeby emocjonalne, bytowe, rozwojowe, społeczne oraz religijne;
6. zapewniają ochronę przed arbitralną lub bezprawną ingerencją w życie prywatne dziecka;
7. umożliwiają kontakt z rodzicami i innymi osobami bliskimi, chyba, że sąd postanowi inaczej.

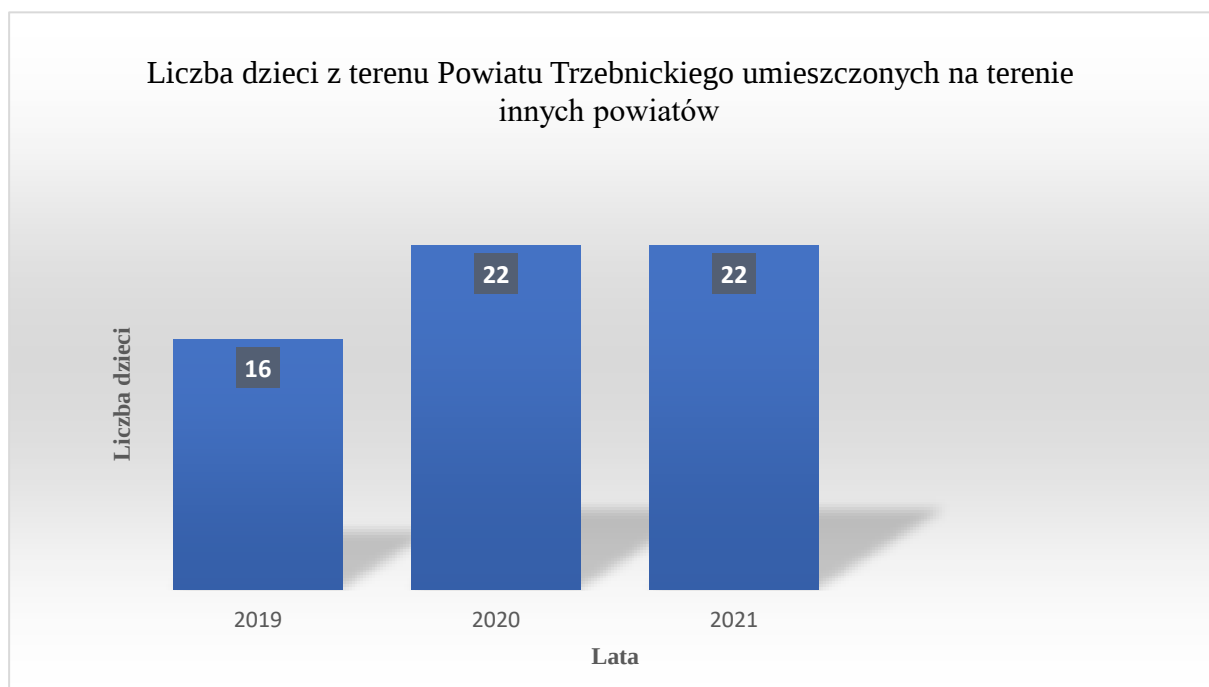
Na przestrzeni ostatnich 3. lat dynamicznie wzrasta ilość dzieci, umieszczanych na terenie Powiatu Trzebnickiego, na mocy postanowień sądowych w systemu pieczy zastępczej. Poniższy wykres prezentuje ten trend.

WYKRES 8. LICZBA DZIECI W RODZINNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Trzebnicy

Dzieci z terenu Powiatu Trzebnickiego umieszczane są także na terenie innych powiatów w Polsce. Dzieci te są umieszczane w rodzinnej pieczy zastępczej czy też w placówkach opiekuńczo-wychowawczych. Także i tutaj zauważalny jest trend wzrostowy.

WYKRES 9. LICZBA DZIECI UMIESZCZONYCH NA TERENIE INNYCH POWIATÓW

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Trzebnicy

Niezbędne są działania dla rozwoju pieczy zastępczej ale także usprawnienie współpracy z sadem rodzinnym oraz ośrodkami adopcyjnymi. Są to kierunki konieczne do organizowania trwałej formy opieki dla dzieci. Najlepszym miejscem dla rozwoju dziecka i kształtowania jego osobowości jest rodzina, a trwała formą opieki jest rodzina adopcyjna gdzie dziecko zostaje przejęte jak własne. Stwarzanie warunków do przysposabiania dzieci, które przebywają w pieczy zastępczej rodzinnej i instytucjonalnej daje im szansę na posiadanie własnej i trwałej rodziny. Jest też ważnym czynnikiem społecznym ponieważ zmniejsza sieroctwo społeczne i obniża koszty pieczy zastępczej.

Bardzo zróżnicowany jest koszt pobytu dziecka w pieczy rodzinnej w porównaniu do pobytu dziecka w pieczy instytucjonalnej. Wysokość świadczenia dla rodzin zastępczych spokrewnionych, niezawodowych oraz zawodowych regulowane jest przepisami ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Waloryzacja tych świadczeń jest na przestrzeni ostatnich lat symboliczna. Obecnie świadczenia te wynoszą 785,00 zł mc na każde dziecko w rodzinie spokrewnionej oraz 1189,00 zł na każde dziecko w rodzinie niezawodowej oraz zawodowej.

Gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi odpowiednio wydatki w wysokości: 10% wydatków na opiekę i wychowania dziecka – w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej; 30% wydatków na opiekę i wychowania dziecka – w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej; 50% wydatków na opiekę i wychowania dziecka – w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

Ponadto Powiat Trzebnicki posiada obecnie dwie placówki opiekuńczo wychowawcze typu socjalizacyjnego. Każda z nich przeznaczona jest dla 14 dzieci. W placówkach tych mogą przebywać dzieci powyżej 10 roku życia. Mogą być tam umieszczone młodsze w przypadku umieszczenia ze starszym rodzeństwem. Placówki te zostały utworzone z rozdzielenia funkcjonującej dotychczas jednej dużej placówki przewidzianej dla 30 dzieci. Nowelizacja ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wymusiła jej podział na dwie mniejsze jednostki. Z uwagi na konieczność przeprowadzenia generalnego remontu budynku, w którym dotychczas znajdował się Dom Dziecka, zostały one przeniesione w 2021 roku do tymczasowych lokalizacji na czas trwania remontu. Jedna jest zlokalizowana w Obornikach Śl., w wynajmowanym domu, natomiast druga w budynku Schroniska w Kuraszkowie.

6. PRZEMOC W RODZINIE

Wśród zadań powiatu Realizacja Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie, jak również innych programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielanie specjalistycznej pomocy. Do zadań powiatu należy także rozwijanie infrastruktury ukierunkowanej na przeciwdziałanie przemocy, zwłaszcza poprzez zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia i w ośrodkach interwencji kryzysowej. Ważnym zadaniem jednostki samorządu terytorialnego do współdziałania z organizacjami pozarządowymi oraz kościołami i związkami wyznaniowymi, zwracając uwagę na podnoszenie świadomości społecznej, czyli działania profilaktyczne. Istotnym formalnym elementem przeciwdziałania przemocy jest procedura zakładania Niebieskiej Karty do której uprawnione są zarówno Policja, jak ośrodki pomocy społecznej, PCPR, uprawnienia takie mają także inne instytucje, takie jak: szkoły, przychodnie, szpitale, straż gminna. Założone karty przekazywane są do przewodniczących zespołów interdyscyplinarnych działających w gminach.

Powiatowe programy przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar w latach 2011-2017 r. oraz 2018- 2022 r. głównie skierowane są na poradnictwo specjalistyczne, działania profilaktyczne mające na celu podnoszenie świadomości społecznej w temacie zjawiska przemocy. Od roku 2011 r. w powiecie trzebnickim realizowany jest „Program korekcyjno – edukacyjny dla sprawców przemocy”, a nabór kandydatów odbywa się na zasadzie współpracy z instytucjami mającymi za zadanie wspieranie i pomoc rodzinom dotkniętym tym zjawiskiem. Powiat zapewnia poradnictwo specjalistyczne i współpracuje z instytucjami, np.: Ośrodki Pomocy Społecznej, przedstawicielami służby zdrowia, oświaty oraz Policją. Powiat zapewnia bezpłatne porady z zakresu pracy socjalnej, wsparcie psychologiczne i poradnictwo prawne. Przemoc jest jednym ze zjawisk współwystępujących z innymi problemami funkcjonowania rodziny, często łączy się z różnymi uzależnieniami, ubóstwem, sytuacją zdrowotną. Ważnym elementem pomocy jest umożliwienie osobom dotkniętym przemocą skorzystania z pomocy specjalistów. W 2021 utworzono Punkt Konsultacyjno-Informacyjny, by zwiększyć skuteczność działań pomocowych, dodać odwagi, umiejętności i wyposażyć w wiedzę, aby osoby potrzebujące potrafiły poszukiwać pomocy w sytuacji przemocy w rodzinie. Podjęto działania mające na celu nawiązania współpracy z organizacjami i instytucjami na rzecz zwiększenia ochrony osób dotkniętych przemocą w rodzinie, jak również przeciwdziałanie występowaniu przemocy w rodzinie.

7. KULTURA I EDUKACJA

Powiatowy Zespół Specjalnych Placówek Szkolno – Wychowawczych w Trzebnicy oraz Powiatowy Zespół Szkół Specjalnych w Żmigrodzie

Realizuje Integrację i wyrównywanie szans dzieci i młodzieży z niepełnosprawnościami w życiu społecznym, w edukacji, kulturze, sporcie i rekreacji. Powyższe działania realizowane są poprzez: tworzenie przez nauczycieli i specjalistów Indywidualnych Programów Edukacyjno –Terapeutycznych realizowanych na każdym etapie edukacyjnym ucznia; konstruowanie IPET w oparciu o diagnozę funkcjonalną ucznia (sytuacja zdrowotna, psychologiczna, pedagogiczna, społeczna) i dostosowanie do możliwości psychofizycznych ucznia; uwzględnianie także możliwości, wskazania i przeciwwskazania dotyczące wyboru zawodu oraz rodzaju zajęć rewalidacyjnych i terapeutycznych; objęcie uczniów zindywidualizowaną pomocą terapeutyczną i rehabilitacyjną wpływającą na ich rozwój fizyczny i psychiczny; dostosowanie kierunków kształcenia zawodowego do potrzeb lokalnego rynku pracy (W Branżowej Szkole I st. funkcjonuje klasa wielozawodowa. Uczniowie nabywają kwalifikacje zawodowe na kierunkach: mechanik pojazdów samochodowych, ślusarz, piekarz, sprzedawca, kucharz i odbywają praktyki zawodowe na otwartym rynku pracy); prowadzenie systematycznej działalności sportowej, rekreacyjnej i turystycznej niepełnosprawnych uczniów zrzeszonych w sekcjach szkolnych; zwiększenie osobom niepełnosprawnym dostępu do nauki, rehabilitacji i rewalidacji poprzez poszerzenia i dostosowanie oferty edukacyjnej do potrzeb wynikających z rodzajów niepełnosprawności; udział uczniów w wieloprofilowej rewalidacji obejmującej: terapię psychologiczną, terapię logopedyczną i alternatywne metody komunikacji, rehabilitację ruchową (rehabilitacja z zakresu kinezyterapii i masażu, terapia światłem bioptron, kinesiologia taping, gimnastyka korekcyjna), terapię w Sali Doświadczenia Świata, usprawnianie sensomotoryczne w Sali Integracji Sensorycznej, terapię metodą EEG - Biofeedback, muzykoterapię, dogoterapię; prowadzenie działań mających na celu wyrównywanie szans osób niepełnosprawnych w kształceniu i edukacji, które skupia się przede wszystkim na tworzeniu swobodnego dostępu do nauki dla uczniów z niepełnosprawnościami intelektualnymi, w tym również z niepełnosprawnościami sprzężonymi; usprawnianie infrastruktury socjalno – bytowej i warunków umożliwiających prowadzenie procesu edukacji dzieci i młodzieży niepełnosprawnej m.in. doposażenie Sali Integracji Sensorycznej w profesjonalny sprzęt i urządzenia do terapii metodą integracji sensorycznej; zakup sprzętu i pomocy w celu wyposażenia pracowników do terapii uczniów przebywających w grupach realizujących zespołowe zajęcia rewali-

dacyjno-wychowawcze dla uczniów niepełnosprawnych intelektualnie w stopniu głębokim oraz ze sprzężonymi zaburzeniami rozwojowymi.

Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Trzebnicy

W ramach poradni prowadzona jest działalność profilaktyczna, diagnostyczna i edukacyjna dla niepełnosprawnych dzieci, ich rodziców i nauczycieli uczących; zajęcia Wczesnego Wspomagania Rozwoju Dziecka; zajęcia rewalidacyjne wynikające z realizacji podstawy programowej, w tym terapia logopedyczna, terapia integracji sensorycznej, stosowanie metody Biofeedback oraz inne. Działania diagnostyczne i terapeutyczne prowadzone przez pedagogów i psychologów obejmują różnego rodzaju oddziaływania organizowane w zależności od potrzeb korzystających z usług klientów jak i możliwości placówki. W Poradni funkcjonuje zespół zajmujący się działalnością profilaktyczno-edukacyjną osób niepełnosprawnych, w ramach którego prowadzone są zajęcia dla dzieci i młodzieży. Prowadzona jest terapia psychologiczna i pedagogiczna.

Biblioteka Pedagogiczna w Trzebnicy

Biblioteka jest liderem w organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej i edukacyjnej w szczególności przez otwarte zajęcia edukacyjne, lekcje biblioteczne i spotkania autorskie. Inspiruje i promuje edukację czytelniczną i medialną. Kluczowym elementem edukacji medialnej jest umiejętność korzystania z mediów do zdobywania wiedzy o narzędziach i technologiach, ale powinna mieć na celu wyposażanie obywateli w umiejętność krytycznego myślenia niezbędną do dokonywania ocen, analizowania złożonych realiów rzeczywistości. Biblioteka prowadzi działalności informacyjną i bibliograficzną która na celu stworzenie jak najłatwiejszego dostępu utworów literackich. Biblioteka Pedagogiczna w Trzebnicy:

1. zachęca użytkowników do wypożyczania dzieł literackich, rekomendowanych przez badaczy literatury;
2. wprowadza do księgozbioru wartościowe utwory literackie;
3. na stronie internetowej oraz na Facebooku publikowano materiały informacyjne z zakresu edukacji czytelnicznej i medialnej;

4. organizuje i prowadzi działalność edukacyjną i kulturalną, w szczególności otwarte zajęcia edukacyjne, lekcje biblioteczne i spotkania autorskie.

Dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami

W dniu 19 lipca 2019 r. do polskiego porządku prawnego weszła nowa, przełomowa ustawa, o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami. Stwarza ona ramy prawno-organizacyjne do urzeczywistnienia idei dostępności w naszym kraju, nakładając na wszystkie podmioty publiczne obowiązki dotyczące zapewnienia dostępności w aspekcie architektonicznym, cyfrowym i informacyjno-komunikacyjnym. Większość przepisów tej ustawy obowiązuje od 30 września 2019 r., pozostała część weszła w życie stopniowo w okresie następnych dwóch lat. Dostępność powinna zostać osiągnięta poprzez systematyczne usuwanie barier i zapobieganie ich powstawaniu, w miarę możliwości poprzez zastosowanie podejścia „projektowania uniwersalnego”, co przyczyni się do zapewnienia osobom z niepełnosprawnościami dostępu do produktów i usług na równi z innymi. Zgodnie z ustawą każdy może mieć szczególne potrzeby – wynika to z konkretnej sytuacji, konkretnej osoby w konkretnym środowisku.

Osoby ze szczególnymi potrzebami to przykładowo osoby starsze, osoby z niepełnosprawnością lub inne osoby mające trwale lub czasowo naruszoną sprawność w zakresie mobilności czy percepcji (np. ludzie poruszający się przy pomocy kul, protez, wózków, słabi, chorujący, niesłyszący, niedowidzący, z trudnościami manualnymi i poznawczymi, osoby z wózkiem dziecięcym, z ciężkim bagażem itp).

Osoby o szczególnych potrzebach to jednak nie tylko osoby z niepełnosprawnościami. Do osób ze szczególnymi potrzebami zalicza się również:

- kobiety w ciąży – ciąża to okres, który większość kobiet odczuwa jako okres specjalnego traktowania – zwykle łatwiej się męczą, nie mogą zbyt długo stać, trudniej im się wykonuje niektóre czynności;
- osoby z dziećmi – opieka nad osobą zależną może wymagać zapewnienia dodatkowego miejsca np. pokoju do zabawy, przewijaków;
- seniorzy – osoby starsze mogą mieć szczególne potrzeby związane ze stanem zdrowia czy kondycją. Nie znaczy to oczywiście, że każdy senior będzie potrzebował szcze-

gólnego traktowania, ważne jest jednak, aby sposób załatwiania spraw był jak najprostszy, wymagał jak najmniej wysiłku fizycznego i był jasno wytłumaczony;

- osoba z większym bagażem – również może być traktowana jako osoba ze szczególnymi potrzebami w zakresie korzystania np. z wind czy wózków do transportu, ruchomych schodów.

Efektem ma być poprawa warunków życia i funkcjonowania obywateli ze szczególnymi potrzebami, którzy są narażeni na marginalizację lub dyskryminację m.in. ze względu na niepełnosprawność lub obniżony poziom sprawności z powodu wieku czy choroby.

Podejście to „oznacza projektowanie produktów, środowiska, programów i usług, w taki sposób, by były użyteczne dla wszystkich, w możliwie największym stopniu, bez potrzeby adaptacji lub specjalistycznego projektowania”. Projektowanie uniwersalne „nie wyklucza pomocy technicznych dla szczególnych grup osób niepełnosprawnych, jeżeli jest to potrzebne”. Ponadto dostępność nie powinna wykluczać dokonywania racjonalnych usprawnień Ustawa o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami określa środki służące zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami oraz obowiązki podmiotów publicznych w tym zakresie (art. 1 ust. 1). Wiele już zostało zrobione w tej kwestii w naszym Powiecie pojawiła się możliwość obsługi klientów za pomocą tłumacza PJM online. Pracownicy przeszli stosowne szkolenia z zakresu dostępności opracowano i wdrożono w wielu instytucjach procedury dotyczące obsługi osób ze szczególnymi potrzebami.

Dostosowano toalety dla niepełnosprawnych, gdzie pojawiły się systemy przywołujące w razie potrzeby czy przewijaki dla dzieci. Na drzwiach możemy spotkać coraz częściej piktogramy umożliwiające osobom, które mają problemy z czytaniem dotarcie do odpowiedniego pokoju.

Tabliczki informacyjne w kolorach kontrastowych i informacje zapisane w alfabecie brajla to już praktycznie norma. Osoby ze szczególnymi potrzebami wspierane są przez powołanych do tej misji Koordynatorów do spraw dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami. Pojawiły się udźwiękowione windy oraz oznaczenia w kolorach kontrastowych na schodach i szklanych powierzchniach drzwi mające ułatwić poruszanie się osobom niedowidzącym.

Powiatowe Centrum pomocy Rodzinie w Trzebnicy prowadzi akcję edukacyjną, której celem jest poszerzanie świadomości dzieci i młodzieży w kwestii potrzeb, możliwości i pomocy osobom z różnymi niepełnosprawnościami. Regularnie odbywają się także spotkania

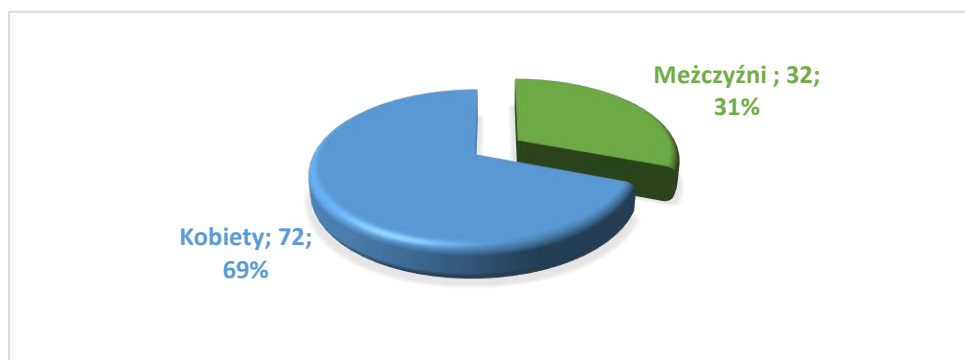
grupy wsparcia dla osób, które znalazły się w trudnej sytuacji życiowej, ich uczestnikami są także osoby ze szczególnymi potrzebami.

Współpraca z Instytucjami pozarządowymi pomaga w zdobywaniu wiedzy o potrzebach poszczególnych grup np. Osób niewidomych czy niedowidzących. Jest jednak jeszcze bardzo dużo do zrobienia, jeśli idzie o przestrzeń publiczną chociaż by zadbanie o modernizację ciągów pieszych przejść sukcesywne usuwanie stojących na środku ciągu znaków czy oświetlenia miejskiego. Praca nad sprawną i dostępną dla wszystkich komunikacją miejską oraz zadbanie by przewoźnicy międzymiastowi spełniali wymogi związane z dostępnością tak by żaden mieszkaniec naszego Powiatu nie czuł się dyskryminowany ani wykluczony.

8. WYNIKI BADAŃ ANKIETOWYCH

Ankiety dotyczące opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Trzebnickiego na lata 2023-2031 zamieszczone zostały na stronie internetowej Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Trzebnicy przekazane do instytucji i organizacji działających na terenie powiatu oraz wyłożone na stoliku w siedzibie instytucji aby umożliwić osobom chętnym anonimowe wypełnienie ankiety. Celem badania ankietowego jest poznanie opinii mieszkańców dotyczących niektórych problemów społecznych, określenia potrzeb i wyznaczenia kierunków działań samorządu w sferze społecznej.

Ankiety zawierały pytania odnoszące się do sytuacji osób niepełnosprawnych i starszych, rodzin przeżywających trudności, sytuacji przemocy i warunków powstawania rodzin zastępczych, pytania dopuszczały możliwość wyboru 3 odpowiedzi w danym temacie oraz odpowiedzi w formie otwartej. W badaniach liczniej uczestniczyły kobiety niż mężczyźni co przedstawia poniższy wykres.

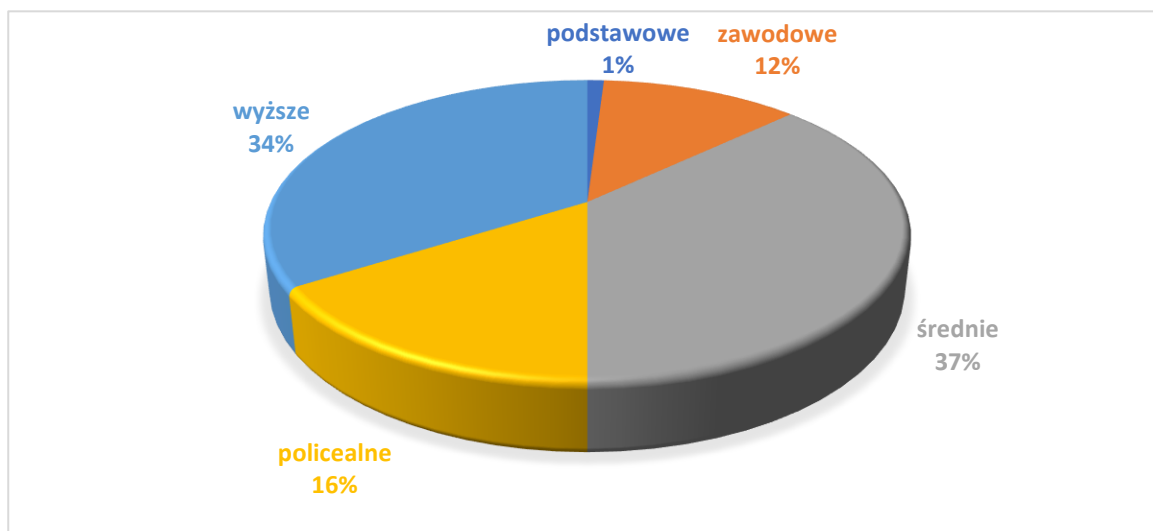

WYKRES 10. STRUKTURA RESPONDENTÓW WEDŁUG PŁCI

Źródło: opracowane na podstawie badań ankietowych

Ankietowani stanowili próbę reprezentującą mieszkańców Powiatu Trzebnickiego w każdym przedziale wiekowym, w różnych formach aktywności zawodowej oraz na różnym poziomie wykształcenia. Dzięki tak szerokiej grupie respondentów uzyskano ogląd aktualnych problemów społecznych istniejące w powiecie.

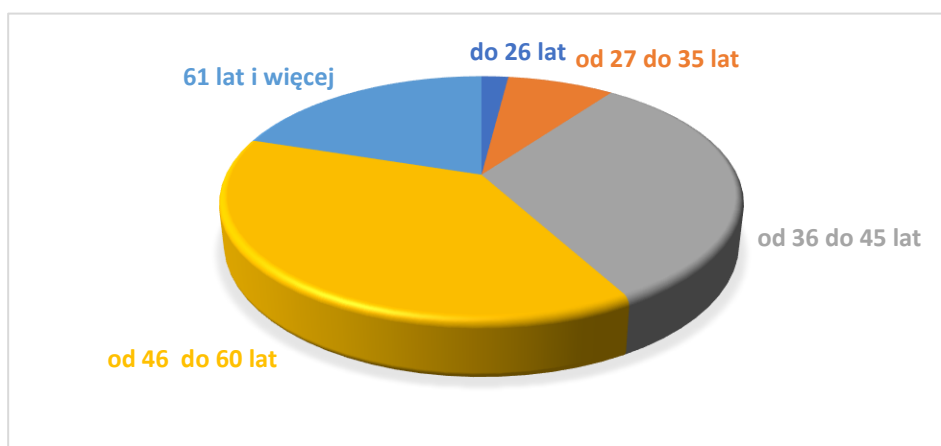
Najliczniejszą grupą osób biorącą udział w badaniach były osoby z wykształceniem średnim i wyższym, najmniej liczną stanowiły osoby z wykształceniem podstawowym.

WYKRES 11. STRUKTURA RESPONDENTÓW WEDŁUG WYKSZTAŁCENIA

Źródło: opracowane na podstawie badań ankietowych

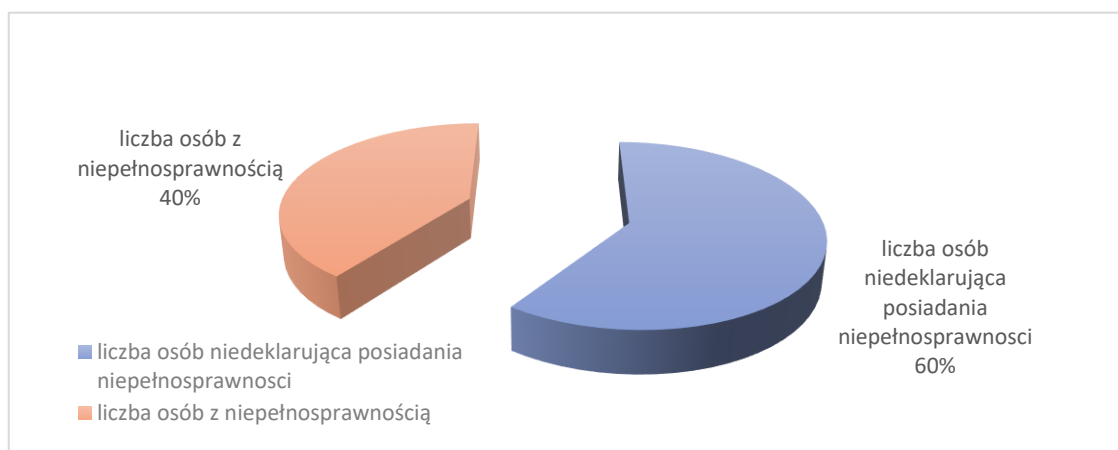
Przedział wiekowy osób uczestniczących w badaniach ankietowych przekłada się na wiek aktywności zawodowej, najliczniejszą grupę stanowiły osoby od 45. do 60. roku życia oraz osoby od 35 do 54 lat.

WYKRES 12. STRUKTURA RESPONDENTÓW WEDŁUG WIEKU

Źródło: opracowane na podstawie badań ankietowych

Uczestnicy badań ankietowych w udzielanych odpowiedziach deklarowali czy są osobami niepełnosprawnymi, w gronie respondentów znalazło się 40 % osób z niepełnosprawnością.

WYKRES 13. STRUKTURA RESPONDENTÓW Z UWZGLĘDNIENIEM POSIADANIA NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI

Źródło: opracowane na podstawie badań ankietowych

Wyniki Badań ankietowych w zakresie problemów, z którymi najczęściej spotykają się osoby z niepełnosprawnościami i osoby starsze przedstawia tabela:

Odpowiedzi odnoszące się do problemu	Ilość w %
bariery architektoniczne	65
izolacja społeczna	27
utrudniony dostęp do usług opiekuńczych/ asystenta rodziny	41
utrudniona możliwość korzystania ze środków transportu	18
bezrobocie	41
brak akceptacji w środowisku rodzinnym/lokalnym	29
problemy psychologiczne	35

TABELA 15. ODPOWIEDZI ANKIETOWANYCH

Biorąc pod uwagę działania, które umożliwiłyby osobom niepełnosprawnym i starszym pełniejszy udział w życiu społecznym najistotniejsze znaczenie ma:

Odpowiedzi odnoszące się do działania	Ilość w %
likwidacja barier architektonicznych w instytucjach publicznych	59
ułatwienia transportowe	41
edukacja społeczna	59
szersza oferta działań integracyjnych dla dorosłych	24
zapewnienie pomocy psychologicznej, pedagogicznej i innej pomocy specjalistycznej	47
szerszy dostęp do usług opiekuńczych w tym asystenta osoby niepełnosprawnej	24
dostępność rynku pracy do możliwości osób z niepełnośprawnosćiami	41
propagowanie idei wolontariatu i tworzenie warunków do jego działania	12
aktywizacja społeczna osób starszych - organizacja klubów, dziennych domów pomocy itp.	35

TABELA 16. ODPOWIEDZI ANKIETOWANYCH

Wyniki Badań ankietowych w zakresie sytuacji występowania przemocy domowej respondentów wskazywali następujące odpowiedzi:

Odpowiedzi odnoszące się do problemu	Ilość w %
znają takie przypadki	35
słyszeli o takich przypadkach	59
nie znają takich przypadków	0
nie słyszeli o takich przypadkach	6

TABELA 17. ODPOWIEDZI ANKIETOWANYCH

W zakresie działań jakie należy podjąć aby przeciw działać zjawisku przemocy domowej zaznaczone zostały:

Odpowiedzi odnoszące się do działania	Ilość w %
podejmowanie działań profilaktycznych	13
podejmowanie działań edukacyjnych poświęconych skutkom przemocy	53
dostęp do pomocy terapeutycznej dla ofiar przemocy	53
dostęp do pomocy terapeutycznej sprawców przemocy	13

TABELA 18. ODPOWIEDZI ANKIETOWANYCH

Wyniki Badań ankietowych dotyczące sytuacji dzieci i młodzieży. Za najczęściej dostrzegane negatywne zjawiska odnoszące się do dzieci i młodzieży wskazano:

Odpowiedzi odnoszące się do problemu	Ilość w %
zaniedbania wychowawcze	82
zaniedbania socjalne (niedożywienie, higiena)	6
sieroctwo biologiczne i społeczne	18
trudności w przystosowaniu młodzieży opuszczającej pieczę zastępczą	18
przemoc ze strony rodziców	14
bezproduktywne spędzanie czasu wolnego	65
demoralizacja	24
narkomania	18
zaburzenia psychiczne	18
przestępczość i chuligaństwo	0
uzależnienia/alkohol/papierosy	47

TABELA 19. ODPOWIEDZI ANKIETOWANYCH

W zakresie działań jakie należy podjąć, aby zmniejszyć występowanie negatywnych zjawisk dostrzeganych wśród dzieci i młodzieży, jako najskuteczniejsze działania w ograniczaniu negatywnych zjawisk dostrzeganych wśród dzieci i młodzieży, wskazano:

Odpowiedzi odnoszące się do działania	Ilość w %
działania zwiększające kompetencje wychowawcze	71
prowadzenie pracy socjalnej w środowisku	14
dostęp do oferty kulturalnej (biblioteka, koncerty, wystawy itp.)	12
szersza oferta organizacji czasu wolnego, koła zainteresowań, kluby sportowe, sport i rekreacja	59
zwiększenie ofert instytucji i organizacji wspierających rodzinę	29
profilaktyka uzależnień	35
większa dostępność do konsultacji i pomocy psychologiczno-pedagogicznej	59

TABELA 20. ODPOWIEDZI ANKIETOWANYCH

Jako bariery, które mogą mieć wpływ na problemy w powstawaniu nowych rodzin zastępczych najczęściej wymieniano:

- problemy wychowawcze z dziećmi, obawa przed kłopotami z dziećmi;
- długie postępowania sądowe;
- brak wsparcia specjalistów;
- bariera finansowa, niskie wynagrodzenie;
- niska świadomość obowiązków rodzin zastępczych w środowisku lokalnym;
- duża odpowiedzialność za dzieci;
- brak szkoleń zwiększających kompetencje wychowawcze;
- trudni rodzice biologiczni;
- biurokracja i długie procedury szkolenia kandydatów.

Podsumowując odpowiedzi ankietowanych można stwierdzić, iż istotną trudnością dla osób z niepełnosprawnościami i osób starszych są bariery architektoniczne, które przekładają się na utrudniony dostęp do instytucji i usług, co w wielu sytuacjach skutkuje izolacją społeczną takich osób. Pojawiła się potrzeba likwidacji doświadczanych utrudnień oraz zapewnienie pomocy specjalistycznej i rozwijanie edukacji społecznej. Pojawia się więc dążenie do rozwijania kontaktów z otoczeniem, pobudzania rozwoju osobistego i samodzielnego funkcjonowania. Znaczenia nabiera aktywności społeczna i zorganizowanie działań grupowych.

W obszarze odnoszącym się do dzieci i młodzieży za najbardziej negatywne zjawisko społeczne uznano zaniedbania opiekuńczo-wychowawcze, które wiążą się z brakiem organizacji czasu, co w efekcie może przyczynić się do wystąpienia uzależnień wszelkiego typu. Wyrażono również potrzebę podejmowania działań zwiększających kompetencje wychowawcze rodziców oraz większą dostępność do pomocy specjalistów i poszerzenie ofert organizowania czasu wolnego.

W tematyce dotyczącej występowania przemocy domowej dominująca grupa respondentów wskazała zachowawczą odpowiedź, iż słyszała o takich przypadkach i uznała za potrzebne podejmowanie działań edukacyjnych poświęconych skutkom przemocy i pomocy terapeutycznej dla ofiar. Zakres ten wymaga wielokierunkowych działań edukacyjnych i profilaktycznych, aby zwiększyć świadomości i poczucie bezpieczeństwa.

Ponieważ każdy z respondentów mógł wymienić maksymalnie trzy odpowiedzi, dlatego suma wszystkich odpowiedzi wskazanych w wielu przypadkach jest większa niż 100%.

9. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT jest narzędziem badania ogólnej sytuacji powiatu. Nazwa wywodzi się od pierwszych liter słów określających w języku angielskim istotę przedmiotu analizy – mocne i słabe strony (Strengths and Weaknesses) oraz możliwości i zagrożenia działania (Opportunities and Threats). Pozwala oszacować możliwości i potencjał, jakim dysponuje dana instytucja czy podmiot. Analizę dokonuje się na podstawie:

- systematycznego gromadzenia i analizowania informacji dotyczących osiągniętych wyników działań,
- prognozowania powstających procesów i zjawisk w przyszłości,
- oceniania stwarzanych zagrożeń i szans uwzględniając wewnętrzne i zewnętrzne słabe i mocne strony powiatu.

Rysunek przedstawia sposób definiowania poszczególnych grup czynników w metodzie SWOT.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
• wykwalifikowana kadra pomocy społecznej; • funkcjonowanie placówki całodobowej opieki Domu Pomocy Społecznej o dwóch profilach; • funkcjonowanie Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej, szkół specjalnych i integracyjnych; • funkcjonowanie na terenie powiatu jednostek pomocy społecznej; • świadczenie dziennej opieki w Środowiskowym Domu Samopomocy oraz Warsztacie Terapii Zajęciowej; • funkcjonowanie Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności; • działalność Powiatowej Społecznej Rady ds. Osób Niepełnosprawnych; • rozwinięta sieć placówek pomocy społecznej: warsztaty terapii zajęciowej, środowiskowy dom samopomocy, domy pomocy społecznej; • otwartość placówek i popularyzowanie tematyki związanej z kwestią niepełnosprawności i przestrzegania praw osób niepełnosprawnych; • możliwość wykorzystania środków zewnętrznych na realizację programów i projektów kierowanych do osób z niepełnosprawnościami i osób	• nadmierne oczekiwania i niski poziom zrozumienia dla instytucji pomocy społecznej; • niedostateczna współpraca między instytucjami pomocowymi; • trudności w pozyskaniu doświadczonej i wykwalifikowanej kadry; • zbyt mało działań chroniących przed wypaleniem zawodowym pracowników pomocy społecznej; • przywiązanie do stereotypowego postrzegania sektora pomocy społecznej; • bariery architektoniczne w budynkach użyteczności publicznej i w miejscu zamieszkania osób z niepełnosprawnościami; • brak dostępu do wielu dóbr i usług, w tym opieki rehabilitacji, edukacji, kultury poza miejscem zamieszkania z uwagi na słabo rozwinięty transport publiczny, szczególnie na obszarach wiejskich; • popadanie w rutynę i syndrom wypalenia zawodowego przez pracowników pomocy społecznej; • niepełna wiedza na temat problemów społecznych w powiecie, niedofinansowany system pomocy

starszych w zakresie rozwoju infrastruktury; - informowanie beneficjentów systemu pomocy społecznej o możliwości uzyskania wsparcia; - pozyskiwanie środków na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej, z programów ministerialnych; - współpraca z organizacjami pozarządowymi; - prorowadzenie szkoleń dla rodzin zastępczych; - funkcjonowanie mieszkania wspomagane dla dzieci; opuszczających pieczę zastępcza instytucjonalna; - doświadczenie w realizacji programów dla dzieci z pieczy zastępczej i ich opiekunów.	społecznej; - brak poprawy wizerunku sektora pomocy społecznej; - niedostatecznie działający wolontariat; - kształcenia młodzieży nie wypełni pokrywające potrzeb lokalnego rynku pracy; - niewielka liczba wolontariuszy; - niewystarczająca liczba Poradni Psychologiczno-Pedagogicznych; - niewielkie zainteresowanie pracodawców zatrudnianiem osób z niepełnosprawnościami, brak miejsc pracy; - niska aktywność niepełnosprawnych bezrobotnych w poszukiwaniu pracy; - bezradność i bierność rodzin w rozwiązywaniu problemów opiekuńczo wychowawczych; - mała liczba kandydatów do tworzenia rodzin zastępczych zawodowych i rodzinnych domów dziecka.
SZANSE	ZAGROŻENIA
- zwiększenie wiedzy o funkcjonowaniu osób z niepełnosprawnościami; - wzrost społecznej akceptacji osób z niepełnosprawnościami; - zwiększenie aktywności osób z niepełnosprawnościami; - duże zaangażowanie władz samorządowych w działania społeczne	- wzrost liczby osób z niepełnosprawnościami; - wzrost zapotrzebowania na wsparcie ze środków PFRON; - mała skuteczność działań zmierzających do włączenia osób z niepełnosprawnościami w życie społeczne i zawodowe;

we współpracy z organizacjami pozarządowymi; • likwidacja barier architektonicznych; • rozpoznanie faktycznej skali problemu osób z niepełnosprawnościami; • realizacja programów PFRON: „Wyrównywanie różnic między regionami III”; „Aktywny samorząd”; • możliwość pozyskania środków europejskich w nowej perspektywie budżetowej na realizację projektów społecznych.	• duża liczba osób z niepełnosprawnościami korzystających ze świadczeń pomocy społecznej; • przywiązanie do schematów, stereotypów i stylu życia; • obawa czy sprostą oczekiwaniom i obowiązkom; • wzrost liczby dzieci wymagających zabezpieczenia w pieczy zastępczej; • brak rozwiązań systemowych redukujących sytuacje odebrania dzieci rodzinom biologicznym; • ograniczone możliwości w pozyskiwaniu środków finansowych dla usamodzielniających się wychowanków pieczy zastępczej.
---	---

10. MISJA STRATEGII

Misja strategii to umacnianie spójnego systemu pomocy oraz wspieranie zintegrowanych działań instytucji i organizacji pozarządowych, funkcjonujących w obszarze lokalnej polityki społecznej. Aby zwiększyć wydajność świadczonej pomocy i podnieść jakości usług w obrębie realizowanych zadań, szczególnie w obszarze pomocy społecznej, integracji i aktywizacji społecznej. Treść misji wskazuje na istnienie zależności między dostarczaniem wysokiej jakości usług z zakresu pomocy społecznej, a polepszeniem jakości życia mieszkańców powiatu. Jakość tych usług zależy od rozpoznania potrzeb oraz potencjału lokalnej społeczności a także współpracy instytucji powiatowych z organizacjami społecznymi. Wspólna realizacja zadań zaowocuje szerszym zasięgiem działania i dotarciem do większego grona osób potrzebujących pomocy, wyższą jakością świadczonych usług i wzrostem zaufaniem do instytucji wspierających co w efekcie prowadzi do zmniejszenia skali problemów społecznych.

Projektowane cele, kierunki działań w zakresie rozwiązywania problemów społecznych

W oparciu o przeprowadzoną diagnozę i analizę SWOT założono, że najbliższy okres wprowadzania zmian społecznych na terenie powiatu pokazują w jakim kierunku należy prowadzić te zmiany, aby działania strategiczne przyniosły jak najlepsze rezultaty.

11. CELE STRATEGICZNE ORAZ OPERACYJNE

OBSZAR POMOCY SPOŁECZNEJ

CEL GŁÓWNY 1: Wzmocnienie zintegrowanego systemu pomocy społecznej funkcjonującego w powiecie Trzebnickim.

Cele operacyjne:

1. Integracja społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.
2. Rozwijanie działań na rzecz poprawy funkcjonowania środowiskowych domów samopomocy i domów pomocy społecznej.
3. Rozpowszechnianie działań podejmowanych przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Trzebnicy i inne współpracujące instytucje.
4. Wzbogacanie kompetencji i podwyższanie kwalifikacji zawodowych osób zatrudnionych w instytucjach pomocy społecznej.
5. Zapobieganie i ograniczenie zjawiska przemocy w rodzinie.

Kierunki działań:

1. Systematyczne podnoszenie i doskonalenie jakości usług świadczonych przez pracowników pomocy społecznej.
2. Podnoszenie standardu usług w placówkach zapewniających opiekę dzienną.
3. Poszerzanie oferty usług z zakresu opieki całodobowej świadczonej przez domy pomocy społecznej.
4. Realizacja projektów i programów społecznych finansowanych ze środków europejskich skierowanych do osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.
5. Rozwój specjalistycznego poradnictwa i terapii rodzinnej.

Wskaźniki realizacji celów:

Ocena efektywności realizowanych celów operacyjnych będzie mierzona na podstawie m.in. wskaźników ich realizacji takich jak:

- Różnorodność prowadzonych działań mających na celu podniesienie standardu usług w placówkach zapewniających wsparcie i opiekę osobom zagrożonym wykluczeniem;
- Ilość osób objętych wsparciem w placówkach;

- Ilość realizowanych projektów i programów społecznych finansowanych ze środków europejskich oraz ilość osób objętych tym wsparciem;
- Ilość osób korzystających z pomocy specjalistów.

Efekty realizacji celów:

Realizacja tych celów powinna przyczynić się do dalszej profesjonalizacji kadry pomocy społecznej, podnoszenia jakości usług oferowanych przez jednostki pomocy społecznej, lepsze wykorzystaniem posiadanych zasobów.

Realizatorzy i partnerzy działań:

Rada Powiatu, Starostwo Powiatowe, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie i inne jednostki organizacyjne powiatu, instytucje rządowe, miejsko-gminne i gminne ośrodki pomocy społecznej, stowarzyszenia, organizacje pozarządowe, wolontariat.

Termin realizacji celów:

Czas realizacji strategii, tj. lata 2023-2031.

OBSZAR RYNKU PRACY I BEZROBOCIA

CEL GŁÓWNY 2: Promocja zatrudnienia i aktywizacja zawodowa.

Cele operacyjne:

1. Promowanie lokalnej przedsiębiorczości;
2. Organizacja szkoleń podnoszących kwalifikacje zawodowe osób bezrobotnych;
3. Organizacja praktyk zawodowych, staży, subsydiowanego zatrudnienia, dotacje na podjęcie działalności gospodarczej;
4. Prowadzenie poradnictwa i doradztwa zawodowego wśród osób bezrobotnych oraz poszukujących pracy;
5. Rozwijanie systemu informatycznego pozwalającego na szybkie zdobycie informacji o wolnych miejscach pracy.

Kierunek działań:

1. Wsparcie osób zamierzających rozpocząć prowadzenie działalności gospodarczej;

2. Wsparcie w nabywaniu nowego doświadczenia zawodowego;
3. Prowadzenie działalności informacyjnej w zakresie dostępnych form wsparcia i aktywizacji osób bezrobotnych;
4. Realizowanie programów aktywizujące osoby bezrobotne.

Wskaźniki realizacji celów:

Ocena efektywności realizowanych celów operacyjnych będzie mierzona na podstawie m.in. wskaźników ich realizacji takich jak:

- Ilość akcji promujących lokalnych przedsiębiorców;
- Ilość przeprowadzonych szkoleń, warsztatów, seminariów;
- Ilość osób objętych poradnictwem zawodowym;

Efekty realizacji celów:

Realizacja tych celów powinna przyczynić się do większej mobilności zawodowej osób poszukujących zatrudnienia; wzrostu zainteresowania bezrobotnych i podnoszeniem kwalifikacji i uprawnień zawodowych poprzez szkolenia i doradztwo zawodowe; wzrostu zainteresowania tworzeniem nowych miejsc pracy przez lokalnych przedsiębiorców i aktywizacja osób bezrobotnych

Realizatorzy i partnerzy działań:

Rada Powiatu, Starostwo Powiatowe, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie i inne jednostki organizacyjne powiatu, instytucje rządowe, Powiatowy Urząd Pracy, stowarzyszenia, organizacje pozarządowe, wolontariat

Termin realizacji celów:

Czas realizacji strategii, tj. lata 2023-2031.

OBSZAR WSPARCIA OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI

CEL GŁÓWNY 3. Wsparcie i aktywizacja osób z niepełnosprawnościami na terenie Powiatu Trzebnickiego.

Cele operacyjne:

1. Wyrównywanie szans osób z niepełnosprawnościami na rynku pracy;
2. Przestrzeganie praw osób z niepełnosprawnościami;
3. Współpraca instytucji i organizacji na rzecz osób z niepełnosprawnościami
4. Zwiększenie dostępności urzędów, instytucji, miejsc kultury, środków transportu osobom ze szczególnymi potrzebami;
5. Zwiększenie aktywności społecznej i zawodowej osób z niepełnosprawnościami.

Kierunki działań:

1. Zwiększenie uczestnictwa osób z niepełnosprawnościami w działalności sportowej, kulturalnej i rekreacyjnej;
2. Realizacja zadań z zakresu rehabilitacji społecznej osób z niepełnosprawnościami;
3. Realizacja programów z zakresu integracji i aktywizacji społecznej osób z niepełnosprawnościami;
4. Podnoszenie świadomości społecznej na temat funkcjonowania i potrzeb osób z niepełnosprawnościami.

Wskaźniki realizacji celów:

Ocena efektywności realizowanych celów operacyjnych będzie mierzona na podstawie m.in. wskaźników ich realizacji takich jak:

- Ilość zorganizowanych integracyjnych przedsięwzięć o charakterze kulturalnym, rekreacyjnym, sportowym, lub turystycznym dla osób niepełnosprawnych;
- Ilość osób z niepełnosprawnościami korzystających z dofinansowania środków PFRON w ramach likwidacji barier w architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się;
- Ilość dofinansowań do pobytu na turnusie rehabilitacyjnym;
- Ilość dofinansowań sprzętu rehabilitacyjnego, przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych;
- Liczba osób z niepełnosprawnościami biorących udział w działalności sportowej, kulturalnej i rekreacyjnej;
- Ilość przedsięwzięć na rzecz dostosowania urzędów do osób ze szczególnymi potrzebami;
- Ilość zorganizowanych spotkań, imprez, festynów na rzecz osób z niepełnosprawnościami.

Efekty realizacji celów:

Realizacja tych celów powinna przyczynić się do zwiększenia świadomości społecznej na temat osób z niepełnosprawnościami i ich potrzeb, podnieść jakość życia osób z niepełnosprawnościami i osób starszych. Ułatwić szerszy dostęp do otwartego rynku pracy dla osób z niepełnosprawnościami oraz możliwość pełniejszego uczestnictwa w życiu społecznym.

Realizatorzy i partnerzy działań:

Rada Powiatu, Starostwo Powiatowe, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie i inne jednostki organizacyjne Powiatu, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, miejsko-gminne i gminne ośrodki pomocy społecznej, stowarzyszenia, organizacje pozarządowe, Zakłady Pracy Chronionej, ZUS, pracodawcy, wolontariat

Termin realizacji celów:

Czas realizacji strategii, tj. lata 2023-2031.

OBSZAR PIECZY ZASTĘPCZEJ

CEL GŁÓWNY 4. Rozwijanie pieczy zastępczej oraz aktywizacja wychowanków pieczy zastępczej.

Cele operacyjne:

1. Rozwijanie pieczy zastępczej dla dzieci pozbawionych opieki ze strony biologicznych rodziców;
2. Wspieranie rodzin zastępczych w pełnieniu ich funkcji wychowawczych;
3. Prowadzenie grup wsparcia oraz dążenie do integracji rodzin zastępczych;
4. Wspieranie biologicznych rodziców w dążeniu do odzyskania praw rodzicielskich;
5. Pomoc w pozyskiwaniu mieszkań oraz w usamodzielnieniu życiowym dla dzieci opuszczających pieczę zastępczą.

Kierunki działań:

1. Prowadzenie intensywnej akcji promującej rodzinną pieczę zastępczą;
2. Prowadzenie szkoleń dla kandydatów na rodziny zastępcze;
3. Systematyczne organizowanie spotkań, szkoleń dla rodzin zastępczych;

4. Wspieranie rodzin zastępczych w sferze materialnej oraz organizacyjnej.

Wskaźniki realizacji celów:

Ocena efektywności realizowanych celów operacyjnych będzie mierzona na podstawie m.in.

- Liczby przeprowadzonych szkoleń dla rodziców zastępczych;
- Liczby przeprowadzonych warsztatów, wdrożonych programów;
- Liczby utworzonych grup wsparcia.

Efekty realizacji celów:

Realizacja założonych celów skutkować powinna wypracowaniem skutecznych metod postępowania w przypadku umieszczania dzieci w pieczy zastępczej, pomoc w powrocie dziecka do rodziny biologicznej, a także stworzeniem lepszych warunków opieki na dzieckiem w rodzinach zastępczych. Zapewnienie lepszego startu dzieci opuszczających pieczę zastępczą w dorosłe samodzielne życie.

Realizatorzy i partnerzy działań:

Rada Powiatu, Starostwo Powiatowe, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie i inne jednostki organizacyjne Powiatu, instytucje rządowe, miejsko-gminne i gminne ośrodki pomocy społecznej, stowarzyszenia, organizacje pozarządowe, sąd, policja wolontariusze

Termin realizacji celów:

Czas realizacji strategii, tj. lata 2023-2031.

OBSZAR PRZEMOCY

CEL GŁÓWNY 5: Ograniczenie rozmiarów przemocy w rodzinie

Cele operacyjne:

1. Rozwój profilaktyki z obszaru przemocy i uzależnień od substancji psychoaktywnych, w szczególności wśród dzieci i młodzieży;
2. Zwiększenie dostępności do pomocy terapeutycznej i instytucjonalnej;
3. Podniesienie świadomości społecznej i umiejętności ochrony przed przemocą;

4. Poszerzenie ofert i form pomocy dla osób uwikłanych w przemoc.

Kierunki działania:

1. Organizowanie spotkań informacyjno - edukacyjnych dotyczących z zakresu przeciwdziałania przemocy i uzależnień;
2. Rozwój poradnictwa specjalistycznego i usług interwencji kryzysowej;
3. Opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar.

Wskaźniki realizacji celów:

Ocena efektywności realizowanych celów operacyjnych będzie mierzona na podstawie m.in. wskaźników ich realizacji, takich jak:

- Ilość uczestników programów terapeutycznych;
- Ilość przeprowadzonych spotkań, warsztatów, zajęć edukacyjnych;
- Ilość udzielonych porad i konsultacji (psychologicznych, prawnych, terapeutycznych).

Realizatorzy i partnerzy działań:

Rada Powiatu, Starostwo Powiatowe, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie i inne jednostki organizacyjne Powiatu, instytucje rządowe, miejsko-gminne i gminne ośrodki pomocy społecznej, stowarzyszenia, organizacje pozarządowe

Efekty realizacji celów:

Realizacja celów ,które zostały założone przyczynić się powinna do podwyższenia poziomu wiedzy mieszkańców w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie i zwiększania skuteczności udzielanej pomocy osobom uwikłanym w przemoc a także ochrona ofiar przemocy domowej.

Termin realizacji celów:

Czas realizacji strategii, tj. lata 2023-2031

OBSZAR AKTYWIZACJI LOKALNEJ SPOŁECZNOŚCI

CEL GŁÓWNY 6. Pobudzanie mieszkańców powiatu trzebnickiego do aktywności lokalnej.

Cele operacyjne:

1. Zaangażowanie potencjału mieszkańców na rzecz działań społeczności lokalnej;
2. Zwiększenie aktywności organizacji pozarządowych.

Kierunki działań:

1. Poszerzenie oferty wydarzeń kulturalnych, edukacyjny, integracyjnych i sportowych dla lokalnej społeczności;
2. Promowanie i wspieranie działań organizacji pozarządowych.

Wskaźniki realizacji celów:

Ocena efektywności realizowanych celów operacyjnych będzie mierzona na podstawie m.in. wskaźników ich realizacji takich jak:

- Ilość wydarzeń kulturalnych, integracyjnych, edukacyjnych pielęgnujących tradycje lokalne i narodowe;
- Ilość zaangażowanych organizacji w wydarzenia integracyjno – kulturalne, sportowe, edukacyjnych.

Efekty realizacji celów:

Realizacja założonych celów skutkować powinna wzrostem aktywności i zainteresowania mieszkańców sprawami społeczności lokalnej; rozwojem i utrwalaniem kontaktów społecznych.

Realizatorzy i partnerzy działań:

Rada Powiatu, Starostwo Powiatowe, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie i inne jednostki organizacyjne Powiatu, miejsko-gminne i gminne ośrodki pomocy społecznej, stowarzyszenia, organizacje pozarządowe, wolontariusze.

Termin realizacji celów:

Czas realizacji strategii, tj. lata 2023-2031.

12. RAMY FINANSOWE

Potrzeba określenia ram finansowych Strategii rozwiązywania problemów społecznych wynika z treści art. 16 b. ust 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1876). Finansowanie jest jednym z warunków realizacji wyznaczonych celów.

Podstawowym źródłem finansowania powyższej Strategii będą środki pochodzące z budżetu Powiatu Trzebnickiego. Zaplanowane zadania w niniejszej Strategii będą finansowane także przez:

- budżet Państwa w ramach dotacji na finansowanie zadań własnych;
- budżet Państwa na finansowanie zadań zleconych oraz programów z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych;
- projekty systemowe i konkursowe w ramach środków z Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej;
- fundusze Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego;
- środki finansowe pozyskiwane w ramach programów i grantów w tym pozyskane przez organizacje pozarządowe.

Ramy finansowe Strategii uzależnione są od możliwości finansowych Powiatu. Realizacja poszczególnych celów i zadań wymienionych w Strategii uzależniona będzie od środków posiadanych przez powiat oraz pozyskanych ze źródeł zewnętrznych. Szczegółowe ustalenie wysokości planowanych środków na realizację celów strategii nie jest możliwe ze względu na długi okres obowiązywania dokumentu a także wieloletnich dokumentów finansowych określających planowane wydatki Powiatu na bieżącą działalność. Środki finansowe na realizację działań strategicznych powiązane są z przygotowywanym każdego roku planem budżetowym, obejmującym wypadki jednostek powiatowych na prowadzaną działalność co ma bezpośredni wpływ na realizację działań strategicznych.

13. MONITORING I EWALUACJA

Monitoring i ewaluacja działań zawartych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych jest podstawowym warunkiem jej wdrożenia. Monitoring to proces zbierania informacji na temat realizacji zaplanowanych działań w określonym czasie i osiągnięcia założeń. Monitoring realizacji celów strategicznych prowadzony będzie na bieżąco przez coroczne sporządzanie sprawozdań z realizacji zadań poszczególnych instytucji, sporządzania oceny zasobów pomocy społecznej raportu o stanie powiatu.

Ewaluacja rozumiana jest jako ocena wartości projektu poprzez porównanie rezultatów projektu z zamierzonymi celami. Wykonywana za pomocą systematycznego zbierania i analizowania informacji (ilościowo lub jakościowo). Ewaluacja ma na celu uzyskanie informacji czy osiągnięto zakładane rezultaty oraz w jakim stopniu przełożyły się na realizację celów Strategii. Informowanie o efektach i jakości wdrażania Strategii. Monitoring i ewaluacja będą prowadzone poprzez wykorzystanie wskaźników określonych dla poszczególnych celów operacyjnych. Bazę umożliwiającą przeprowadzenie monitoringu i ewaluacji będą stanowiły dane statystyczne oraz informacje zawarte w sprawozdaniach, a także informacje przekazane przez instytucje i organizacje, realizujące cele strategiczne. Realizacja Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych oraz wynikające z niej poszczególnych programów będzie przedmiotem okresowego monitorowania, jak również oceny w roku 2027. Ponieważ Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Trzebnickiego jest dokumentem długookresowym, może zaistnieć potrzeba jej modyfikacji w aspekcie zaplanowanych do realizacji celów oraz innych elementów w przypadku pojawienia się istotnych zmian społecznych. Jest to dokument o charakterze otwartym, co daje możliwość wprowadzania zmian zgodnie z zaobserwowanymi procesami środowiskowymi i pojawiającymi się nowymi regulacjami prawnymi. Ewaluacja końcowa, przeprowadzona zostanie w 2031 roku i będzie stanowić obiektywną ocenę procesu realizacji i rezultatów pod względem, trwałości, użyteczności i efektywności podjętych działań w ramach Strategii. Wyniki oceny posłużą do przygotowania i opracowania dokumentu na kolejne lata. Realizacja Strategii będzie przebiegała z uwzględnieniem następujących programów sektorowych:

- Powiatowego programu działań na rzecz osób z niepełnosprawnościami;
- Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej;
- Powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

WYKAZ RYSUNKÓW

Rysunek 1. Mapa województwa dolnośląskiego z podziałem na powiaty.....	9
Rysunek 2. Mapa powiatu trzebnickiego z podziałem na gminy.....	10

WYKAZ WYKRESÓW

Wykres 1. Przyrost naturalny w latach 2018-2021	13
Wykres 2. Ilość osób skierowanych w danym roku do domu pomocy społecznej	21
Wykres 3. Udział liczby kobiet i mężczyzn w ogólnej liczbie osób bezrobotnych z powiatu trzebnickiego w latach 2018-2021	26
Wykres 4. Osoby z niepełnosprawnościami będące w ewidencji bezrobotnych na przestrzeni lat 2018-2021.....	27
Wykres 5. Ilość osób długotrwale bezrobotnych w gronie osób z niepełnosprawnościami na przestrzeni lat 2018-2021	27
Wykres 6. Bezrobotni z uwzględnieniem niektórych typów wykształcenia.....	28
Wykres 7. Liczba wydanych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności (dorośli) z podziałem na stopnie niepełnosprawności.....	32
Wykres 8. Liczba dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej	46
Wykres 9. Liczba dzieci umieszczonych na terenie innych powiatów	47
Wykres 10. Struktura respondentów według płci	55
Wykres 11. Struktura respondentów według wykształcenia.....	56
Wykres 12. Struktura respondentów według wieku.....	56
Wykres 13. Struktura respondentów z uwzględnieniem posiadania niepełnosprawności	57

WYKAZ TABEL

Tabela 1. Liczba ludności na terenie powiatu w rozbiciu na gminy w latach 2019-2021	12
Tabela 2. Powody przyznania pomocy społecznej w gminie Prusice w latach 2019-2021	16
Tabela 3. Powody przyznania pomocy społecznej w gminie Zawonia w latach 2019-2021 ...	17
Tabela 4. Powody przyznania pomocy społecznej w gminie Wisznia Mała w latach 2019-2021	18
Tabela 5. Typ domu i liczba mieszkańców	20
Tabela 6. Liczba umieszczonych osób zgodnie z wydaną decyzją.....	20
Tabela 7. Stan bezrobocia na terenie powiatu trzebnickiego według gmin	25
Tabela 8. Produkcyjne grupy wiekowe	28
Tabela 9. Działania zwiększające umiejętności i możliwość nabycia doświadczenia zawodowego.....	30
Tabela 10. Liczba wydanych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności (dorośli) z podziałem na stopnie niepełnosprawności.....	32
Tabela 11. Liczba wydanych orzeczeń o niepełnosprawności (dzieci).....	33
Tabela 12. Liczba wydawanych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności (dorośli) ze względu na przyczyny	34
Tabela 13. Limit środków PFRON na zadania z zakresu rehabilitacji społecznej	36
Tabela 14. Limit środków PFRON na zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej	37
Tabela 15. Odpowiedzi ankietowanych	57
Tabela 16. Odpowiedzi ankietowanych	58
Tabela 17. Odpowiedzi ankietowanych	58
Tabela 18. Odpowiedzi ankietowanych	59
Tabela 19. Odpowiedzi ankietowanych	59
Tabela 20. Odpowiedzi ankietowanych	60